POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

CIENA 10 KUNA. BROJ 2

USTAŠA

VIESTNIK HRVATSKOG USTAŠKOG OSLOBODILAČKOG POKRETA

Iz zbirke Molitva za srdce drage zemlje

Spjevao dominikanac

O. RAJMUND KUPAREO

Križ na ulazu u luku

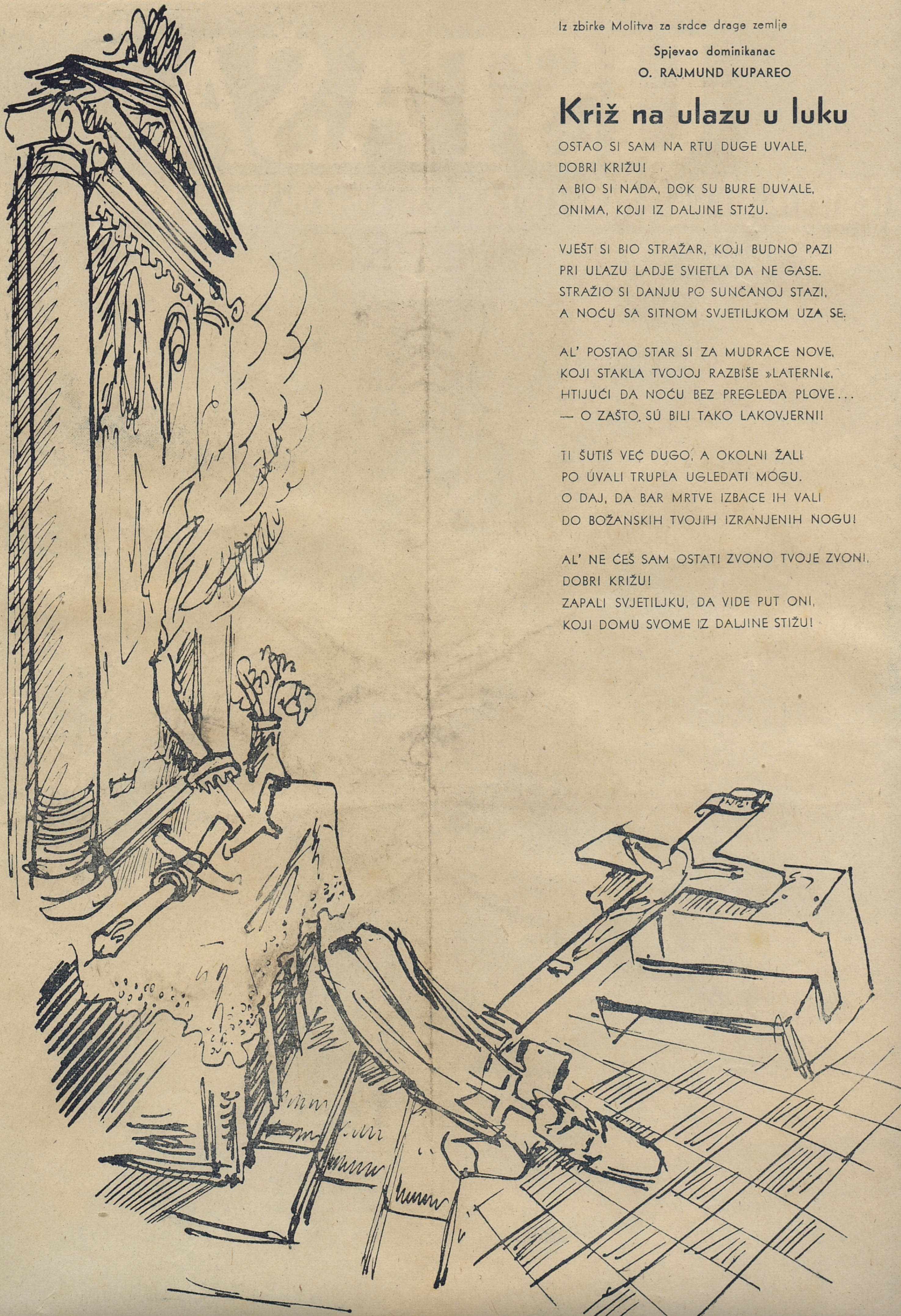
OSTAO SI SAM NA RTU DUGE UVALE,
DOBRI KRIŽU!
A BIO SI NADA, DOK SU BURE DUVALE,
ONIMA, KOJI IZ DALJINE STIŽU.

VJEŠT SI BIO STRAŽAR, KOJI BUDNO PAZI
PRI ULAZU LADJE SVIETLA DA NE GASE.
STRAŽIO SI DANJU PO SUNČANOJ STAZI,
A NOĆU SA SITNOM SVJETILJKOM UZA SE.

AL' POSTAO STAR SI ZA MUDRACE NOVE,
KOJI STAKLA TVOJOJ RAZBIŠE »LATERNI«,
HTIJUĆI DA NOĆU BEZ PREGLEDA PLOVE...
— O ZAŠTO SU BILI TAKO LAKOVJERNI!

TI ŠUTIŠ VEĆ DUGO, A OKOLNI ŽALI
PO UVALI TRUPLA UGLEDATI MOGU.
O DAJ, DA BAR MRTVE IZBACE IH VALI
DO BOŽANSKIH TVOJIH IZRANJENIH NOGU!

AL' NE ĆEŠ SAM OSTATI ZVONO TVOJE ZVONI,
DOBRI KRIŽU!
ZAPALI SVJETILJKU, DA VIDE PUT ONI,
KOJI DOMU SVOME IZ DALJINE STIŽU!

VIESTNIK HRV. UST. OSLOBOD. POKRETA

USTAŠA

GOD. XV. — BROJ 2
ZAGREB, 14. I. 1945.

NACIONALIZAM PRIZNAJE VJERU

at.: Jugoslavenstvo, izvirući iz srbskog šovinizma i okupatorskih težnja u propaloj tvorevini htjelo je uz ostala duhovna područja pod svoje noge podastrieti i katoličku vjeru — onako kako je to izpalo sa srbskim pravoslavljem. Naišavši na dostojan odpor i odgovor tisućljetne Božje ustanove biedni balkanski opančari stadoše prikrivenom, a kasnije i otvorenom borbom onemogućivati djelatnost Crkve otvarajući radije široka vrata komunizmu i poganstvu, nego ćudoredju i sponama vječnih vrjednota ljudskoga družtva. U napadaju na religiju s muslimanstvom se je takodjer postupalo prema prokušanom sustavu nekadanje srbske knjaževine: likvidiranjem minareta i gospodarskim uništavanjem muslimanskih sljedbenika.

Trovanjem školske mladeži, pomaganjem crvene propagande u svrhu razbijanja hrvatskog odpora nasuprot pojačanom srbiziranju i prekrštavanju katolika na srbsko pravoslavlje, miešanjem brakova i kojekakvim smišljenim, šaranjem unutar tamnice Jugoslavije pripremao se je teren za odciepljenje zapadnjačke Hrvatske od vjekovnih predaja — koje su samosvojnost hrvatstva cielom svietu nedvoumno i onda pred oči stavljale, kada se je htjelo silom dokazati, kako u Jugoslaviji postoje samo plemena, dok je narod jedan: jugoslavenski.

Velikosrbstvo u današnjem napadaju na Hrvatsku Državu nastavlja ,još pojačano izrazitije komunizmom borbu protiv vjere. Osobito protiv katoličke, jer je ona najbrojnija i u Europi najiztaknutija.

U popisu poubijanih svećenika, koji objelodanjujemo na sliedećim stranicama »Ustaše« ne nalazimo imena političara, koji su »ustaševali« — kako se to negdje tvrdi — već žrtve četničkog i boljševičkog zuluma u zlostavljanju i uništenju svega što nije srbsko, što ne stupa pod crvenom zastavom. Jedini branitelj vjere u sadašnjici jest nacionalizam, ustaštvo ,koje je već u početku svoje djelatnosti jasno u Načelima priznalo i samo iztaknulo potrebu i vriednost vjere u Boga, u Onoga čijoj se pravdi utiče hrvatski narod braneći svoje ljudsko i narodno pravo na život i nezavisnost.

Danas je obrana nacije ujedno — obrana vjere. Šestnaesta godišnjica ustaškog oslobodilačkog pokreta ujedinjuje sve hrvatske narodne snage u vjeri sretne budućnosti.

Božja Hrvatska neće propasti.

Ovaj broj posvećen je žrtvama duhovnog stališa. Gotovo dvije stotine poginulih svećenika za naše prilike je prevelik gubitak, a cielom uljudjenom svietu ozbiljna opomena.

SVEĆENSTVO HRVATSKOM NARODU

Katoličko je svećenstvo tako tiesno povezano s hrvatskim narodom, da je nemoguće govoriti o katoličkom svećenstvu bez hrvatskoga naroda, no i o hrvatskom narodu bez katoličkog svećenstva.

Hrvatsko katoličko svećenstvo potječe najvećim dielom iz najširih hrvatskih narodnih slojeva. Svećenici su sinovi redovito seljačkih i radničkih roditelja. Tu i tamo koji potječe iz obrtničke ili činovničke obitelji. Iz viših gradjanskih krugova ili iz bogatijih staleža riedko koji.

A zašto je to tako? Svećeničko je zvanje težko i naporno zvanje. Nauke traju dugo i traže mnogo truda. Zavodski život bez kojega ne može nitko postati svećenik, je strog. Dužnosti se moraju vršiti točno i savjestno. U zavodu se treba odreći mnogo ugodnosti, koje si mogu i smiju priuštiti vanjski, svjetovni djaci.

Kad svećenički pripravnici svrše nauke redovito polaze u službu na selo često i u najzabitnija sela gdje nema baš nikakova družtva pa ni knjiga, a kamo li druge pogodnosti, što ih današnji život pruža svakom drugom i poluobrazovanom čovjeku u gradu.

Svećenička je služba takova, da svećenik mora uviek biti na razpolaganje. Ne samo po danu ,nego i po noći. Pješice kao i na kolima. Po zimi kao i po ljetu. Bez obzira da li je liepo ili ružno vrieme.

Dohodci su svećenički u mirna vremena daleko izpod onih državnih činovnika. Svi drugi staleži imadu uredjena beriva u gotovom novcu ili drugačije osigurana, dok svećenici na župama, a tih je najviše, vade svoje dohodke iz zemlje kao i seljaci. U ratno vrieme i jedino i ratno doba je imao takav način života neku prednost a u redovitim prilikama je takav život mučan. Zahtjevi su kod svećenika kao i kod drugih obrazovanih staleža, a stvarno se mnogo puta moraju zadovoljiti čim god kao i seljaci ili radnici. Kad su izmedju Crkve i države dobri odnošaji ,kako je to u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, i kad državna vlast ide na ruku svećenstvu ,kako to biva u našoj Domovini, onda svećenstvo može napried. Ali ako je država protiv katoličkoga svećenstva ,kako je to bilo u prijašnjoj državi ,onda je katoličkom svećenstvu u mnogom smjeru djelovanje tako reći nemoguće ,a život upravo ogorčen.

Svećenstvo je po svom pozivu i radu u izravnom dodiru s narodom više nego ikoji drugi školovani stalež. Ono, da se izrazimo veleobrtničkim izrazom obradjuje prvu, izvornu i najgrublju narodnu sirovinu, a drugi staleži samo nadogradjuju na već postavljene temelje, koje su zabili svećenici. Prva nauka i prvi odgoj ne samo vjersko-ćudoredni ,nego i prva gospodarska, narodnopolitička, pa i liečnička pouka dolazi redovito od svećenika. Kad je nužda, svećenici mogu svojom spremom zamieniti sve druge obrazovane staleže, a svećenički ne može zamieniti nijedan drugi stalež.

Baš zato, što sveećnici rade neposredno u narodu i medju narodom i stradaju više nego ikoji drugi stalež. Kad dodje do nemira ili buna, kad se u narodu jave nezdrave pojave, nastrane ideje i pokreti ,pogubni po ljudsko družtvo, kao što je danas komunistička ideja u obliku partizanstva, onda su prvi na udaru upravo svećenici. Ti neprijatelji sude: udari pastira i ovce će se razbježati. Udari po svećenicima ,klonut će i sam narod. Kad nestane svećenika tih glavnih narodnih učitelja i tješitelja, narod će izgubiti duševnu ravnotežu, pa će ga se lahko dobiti na krivi put. Zato narodni neprijatelji udaraju naježšće baš po svećenicima.

Sigurna je činjenica ,da su svi staleži u ovome radu pridonesli velike žrtve za obranu i očuvanje naše samostalne, narodne hrvatske države. No stoji i druga činjenica da su svećenici pridonieli najveće žrtve. Mnogo ih je ubijeno i to na zvjerski način. Bezbroj ih je, koji su od partizana opljačkani tako, da im je ostalo jedva ono malo odiela na njima. Koliki su zlostavljani i vucarani po partizanskim sudovima? Kad se skupe svi podatci o razorenim crkvama i drugim bogoštovnim predmetima, to će biti tolike štete ,da će prelaziti i samu ljudsku maštu.

Snaga i moć svećenička u radu i trpljenju dolazi svećenicima od duhovnih ideala. Vjera u Boga, koji je svima ljudima otac. Vjera u Božju pravednost, koja svako dobro podpuno nagradjuje ali i zlo isto tako kažnjava makar gdje i kada učinjeno. Vjera i nada u sretni vječni prekogrobni život, to su misli vodilice, koje im daju snage i u onom radu, kod kojega bi obične ljudske sile klonule, a dižu duh i tamo ,gdje bi se on sigurno izgubio.

Hrvatska je domovina uviek imala idealne mladeži. I danas je ima. I više nego prije, makar je partizanska zaraza nastojala poduzeti sve i sva, da upravo mladež zavede. Plemenitost i idealizam se mladeži vidi i prosudjuje po žrtvama njezinim za domovinu. A riedko kada je mladež toliko pregarala za domovinu kao sada, u ovom groznom svjetskom ratnom previranju. Naša će se mladež rukovoditi idealima i nakon rata. A jedno od najljepših polja rada i žrtava za domovinu je svećeničko zvanje. Ovdje kao nigdje drugdje može plemeniti mladić ostvarivati svoje ideale i za domovinu učiniti više nego u bilo kojem drugom zvanju.

Svećenik je u narodu ono, što je majka u obitelji. Svima na uslugu, pomoć i utjehu. Kad god koji član u obitelji što treba, najprije se obraća k majci. Kad koga što boli, i opet prva tješi majka. Na majčine su se usluge članovi obitelji već tako naučili te misle, da to tako mora biti, pa ih se često ni ne cieni. Nu kad majke nestane, tad je obitelj izvan sebe od nemoći. Takav je odnošaj i svećenika prema narodu i naroda prema svećeniku.

U hrvatskom je narodu uviek postojao liepi sklad izmedju katoličkog svećenstva i naroda. On postoji i danas unatoč komunističkom rovarenju protiv svećeničkoga ugleda. Hrvatskom je narodu i njegovoj slobodnoj državi mnogo stalo, da se ovi plemeniti prijateljski odnosi izmeduj naroda i svećenstva još i prodube i budu što tjesniji. Od srdačnih će odnošaja biti obostrana korist velika. Narod će imati i u buduće vriedne i požrtvovne svećenike, koji će mu biti pravi duhovni pastiri, koji će za narod i život svoj dati kao što ga daju i u ovome ratu, a svećenici će opet imati u hrvatskom narodu privržene vjernike, koji će svećenicima biti u svemu na ruku.

Sloga, jedinstvo ,medjusobno povjerenje izmedju obrazovanih staleža, medjusobno razumievanje i požrtvovno podpomaganje to je zalog sretnije budućnosti naše, a u tom je nada i spas naroda i države hrvatske.

Dr. J. PENIĆ

IZ POSTROJNIČTVA

IMENOVANJA I ODLUKE MINISTRA POSTROJNIKA

Broj 3284/1944. Zagreb, 16. prosinca 1944.

ODREDBA

Na temelju točke 5. Ustava »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta i m e n u j e m ustašu Milana F r a j s m a n a, savjetnika u ministarstvu narodne prosvjete D o g l a v n i k o m.

Za dom spremni!

P o g l a v n i k :
ANTE PAVELIĆ v. r.

Dano u Glavnom Ustaškom Stanu

Broj 3285/1944. Zagreb, 16. prosinca 1944.

ODREDBA

Na temelju točke 7. Ustava »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta, a savezno s § 67. odj. 4. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta r a z r j e š u j e m ustašu Milivoja K a r a m a k a dužnosti stožernika sveučilištnog stožera.

Za dom spremni!

P o g l a v n i k :
ANTE PAVELIĆ v. r.

Dano u Glavnom Ustaškom Stanu.

Broj 3286/1944. Zagreb, 16. prosinca 1944.

ODREDBA

Na temelju točke 7. Ustava »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta, a sav[illegible] § 67. odj. 4. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu [illegible] »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta i m e n [illegible] ustašu dr. Franju N e v i s t i ć a stožernikom sveučilištnog stožera.

Za dom spremni!

P o g l a v n i k :
ANTE PAVELIĆ v. r.

Dano u Glavnom Ustaškom Stanu.

Broj 3287/1944. Zagreb, 16. prosinca 1944.

ODREDBA

Na temelju točke 7. Ustava »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta, a savezno s § 67. odj. 4. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta i m e n u j e m ustaškinju Mr. ph. i Ing. Anku S t r e i m stožernicom stožera Vuka Ženske loze Hrvatskog ustaškog pokreta.

Za dom spremni!

P o g l a v n i k :
ANTE PAVELIĆ v. r.

Dano u Glavnom Ustaškom Stanu.

Broj 3288/1944. Zagreb, 16. prosinca 1944.

ODREDBA

Na temelju točke 7. Ustava »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta, a savezno s § 67. odj. 4. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta i m e n u j e m ustaškinju Justinu L a s t r i ć stožernicom stožera Vrhbosna Ženske loze Hrvatskog ustaškog pokreta.

Za dom spremni!

P o g l a v n i k :
ANTE PAVELIĆ v. r.

Dano u Glavnom Ustaškom Stanu.

Broj 3330/1944. Zagreb, 30. prosinca 1944.

ODREDBA

Temelj[illegible]m točke 5. Ustava »Ustaše« — hrvatskog oslobodilačkog pokreta, na priedlog postrojnika i m e - [illegible] ustašu Lukasa J u r i č i ć a, ustaškog tabornika u Čitluku, p o g l a v n i m p o b o č n i k o m.

Za Dom spremni!

Dano u Glavnom Ustaškom Stanu.

P o g l a v n i k :
ANTE PAVELIĆ v. r.

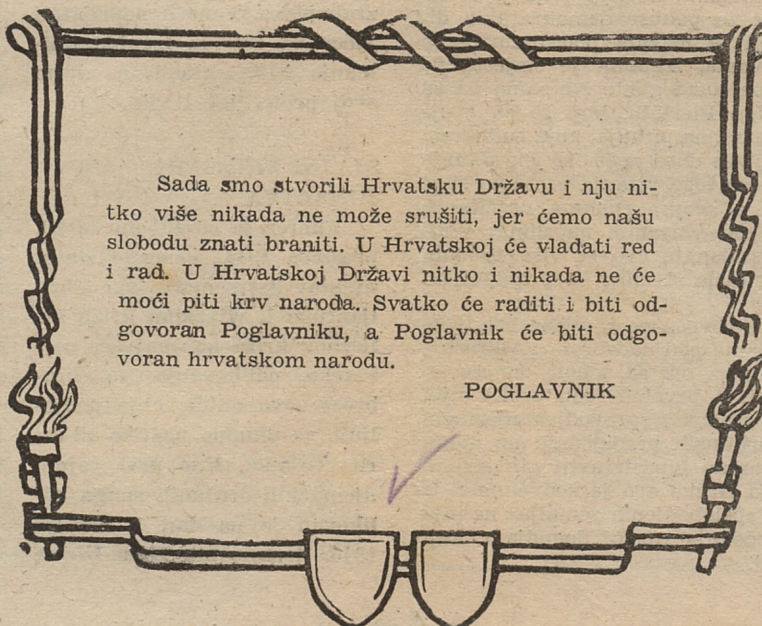
Broj 4875/44.
25. studenoga 1944.

IMENOVANJE

Temeljem § 56. odj. 2. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« — hrvatskog oslobodilačkog pokreta — od 11. kolovoza 1942., a na priedlog stožernika, upućenog Zapovjedničtvu ustaša, imenujem ustašu Josipa P o ž a r a, povjerenika H. R. S-a iz Karlovca, pobočnikom za prosvjetu i uljudbu Ustaškog stožera Pokupje, sa sjedištem u Karlovcu.

Za Poglavnika i Dom spremni!

Postrojnik:
DR. LOVRO SUŠIĆ

Broj 4908/44.
27. studenoga 1944.

IMENOVANJE

Temeljem § 56. odj. 2. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« — hrvatskog oslobodilačkog pokreta — od 11. kolovoza 1942., a na priedlog stožernika, upućenog Zapovjedničtvu ustaša, imenujem ustašu Franju C v i t o v c a, viećnika, pobočnikom za upravu Ustaškog stožera Zagorje, sa sjedištem u Varaždinu.

Za Poglavnika i Dom spremni!

Postrojnik:
DR. LOVRO SUŠIĆ

NOVOSTI IZ SVIETA

Pierlot, predsjednik belgijske vlade

Crveni požar na zapadu

& — Neočekivana njemačka navala na belgijskom odsjeku zapadnog bojišta nadglasala je odjeke nemira i pobuna, koji u neprekidnom nizu dopiru izpod promičbenog vela, kojim su Angloamerikanci pokušali prevući odpor u zaposjednutim zemljama. Zanimljivo je ipak posvetiti malo pažnje tim dogadjajima upravo stoga, što se slične pojave u novije vrieme zamjećuju od Baltika do Atene. Vodje pokreta odpora iz vremena zaposjednuća po njemačkoj Wehrmacht — nakon što su ostavili predstavnicima izbjegličkih odbora vlast u prvim danima — odjednom su uzpravili glave. Glad, nestašica i nesredjenost prilika iza uklanjanja njemačke organizacije u zapadnim zemljama nuždno je podkopala ugled i položaj imenovanih upravnih odbora, u kojima su se komunisti mudro ustručavali sudjelovati, te stvorile nerazpoloženje medju proletariziranim gomilama.

Žučljivi novinski napadi na vlade, podržavane po englezko-američkim četama bili su predigra u oružane sukobe, koji su uslie-dili kao odgovor na odredbe o razoružanju partizanskih odreda. Svjetsko komunističko novinstvo pojačalo je tu kampanju nakon što su englezka i američka vlada opunomoćile svoje vojničke zapovjednike na upotrebu oružane sile, da bi se održale po »saveznicima« priznate vlade. Moskva, koja je udahnula dušu guerilli na evropskom tlu, bila je uvjerena, da njezine marionete, ološ i boljševizirana ulica, nemaju nikakve važnosti ni značenja osim onoga, što im daje puška u ruci. Zbog toga su prikrivena promičbena središta po inozemstvu naložila odpor protiv razoružanja svoje »avantgarde« uz opravdanje, da su »oslobodilački« odredi svojom borbom zaslužili pravo glasa u odredjivanju politike dotičnih zemalja. Ta je buntovna djelatnost dobro došla u času, kada je London pokušao ostvariti t. zv. Zapadni blok, jer su nemiri omeli provedbu tog dalekosežnog plana, a u isto je vrieme pozvan u Moskvu de Gaulle, gdje je konačno za izvjestne usluge najznatniji kontinentalni sudionik bloka — Francuzka — prekrižio britansku osnovu.

Poseban položaj u čitavoj igri zauzima Belgija, koja je u novijoj poviesti više puta platila »ceh« za pokuse demokratskih diplomacija. Svoj iznimni položaj, koji je uživala pod njemačkom vlašću pred drugim zapadnim državama, izgubila je smjesta po dolazku invazora, te se našla usred nereda i gladi. Ne samo da su belgijski partizani zadali mnogo briga Pierlotu, koji se sa svoje strane trudi upoznati nove odnose i temeljna pitanja, koja su izkrsla za njegove emigracije, već je u to najteže doba opet oživjelo pitanje valonsko-flamanskih razmirica. Riešenje toga pitanja postavio si je ciljem razgranjeni pokret, koji drži u svojim rukama najčitaniji belgijski dnevnik »Le Gaulois«. No pod izticanim načelima: Wallon wallonisants : Flamands flamingantisants sve se više produbljuje nastojanje pretežnog, valonskog diela stranke za pripajanjem Valonije Francuzkoj.

Kriza za krizom trese temeljima novo uzpostavljene belgijske države, jednako kao i u drugim zemljama pod nadzorom »Aliiraca«. Uobće je glavna oznaka poredka, kojega oni sa sobom donose — nered. Doduše, taj je nered upravljen u prvome redu protiv njih samih, jer je potaknut od Sovjetske Rusije i sprovodjen njezinom pomoću, ali ga ni g. Roosevelt ni britanski predsjednik ne mogu uništiti ili suzbiti, ako se ne žele otvoreno suprotstaviti zahtjevima i težnjama S. S. S. R-a. Poslije slučaja Grčke ovo je nedvoumno. U medjuvremenu — cirkuskim vladama »oslobodjenih zemalja« ne preostaje drugo, nego da bezpomoćno očekuju razvoj dogadjaja, koji će ih možda mimoići — ili odpuhnuti.

JOŠ IZ PROŠLE GODINE . . .

Zrakoplovni dopisnik Medjunarodnog dojavnog ureda javlja: Brojke neprijateljskih zrakoplova, koje je njemačko zračno oružje uništilo u prosincu 1944. opet su porasle. Njemački lovci i protuzrakoplovne bitnice oborili su u prosincu 1944. opet su porastle. zrakoplova, od toga najmanje 410 neprijateljskih četveromotornih bombaša. Sovjeti su izgubili u istom razdoblju 558 zrakoplova, premda je na Iztočnom bojištu u prosincu vrieme bilo pretežno nepodesno.

. . . SMOLA PRATI ANGLO-AMERIČKO ZRAKOPLOVSTVO

O. K. W. — 2. siečnja: . . . Jaki sastavi njemačkih borbenih, bojnih i lovačkih zrakoplova vodili su na Novu Godinu u jutro iznenadni napadaj na neprijateljske uzletišta u području Belgije i Nizozemske. Prema do sada stiglim izvješćima uništeno je tokom ove velenavale na zemlji najmanje 400 neprijateljskih zrakoplova, dok je stotinu daljnjih težko oštećeno. Povrh toga pogodjena su težko i sama uzletišta i njihovi uredjaji. Tokom ovih napadaja došlo je do žestokih zračnih borbi u kojima je oboreno daljnjih 79 zrakoplova. Time je neprijatelj jučer na zapadu izgubio najmanje 579 zrakoplova, a po svoj prilici još i više.

SJAJNI PRIMJERI JUNAČTVA

Führer je odredbom od 29. prosinca 1944., osnovao zlatni hrastov list s mačevima i briljantima k vitežkom križu željeznog križa kao najveće njemačko odlikovanje za hrabrost. Ovo odlikovanje podjeljuje se ukupno najviše 12-torici vojnika. Kao prvi vojnik njemačkih oružanih snaga odlikovan je na dan 1. siečnja 1945. dopukovnik Hans-Ulrich Rudel, kommodore borbenog jata »Immelmann« ovim največim njemačkim odlikovanjem, koje je primio iz ruku Führera. U isto vrieme promaknuo je Führer dopukovnika Rudela u znak njegovog neprestano dokazivanog najvišeg junačtva, te u znak njegovih letačkih i borbenih sposobnosti u čin pukovnika. S ukupnim brojem od 463 uništenih neprijateljskih oklopljenih kola, sa više od 2400 lietova protiv neprijatelja pukovnik Rudel je danas najuspješniji borac svih zrakoplovstava na svietu. On je sam izključio iz borbe oko 4 sovjetska oklopljena kola i time donio znatno odterećenje kopnenim četama, koje se bore na Iztoku.

MOSKVA I BUKUREŠT

Stockholm. — Moskovska krugovalna postaja ponovno je nastavila svoje napadaje protiv rumunjske vlade. Obzirom na pojačano sudjelovanje komunista u toj vladi ovi su napadaji sada više usredotočeni protiv pojedinih oblasti i osoba, dok su prije bili upereni protiv cjelokupne vlade. Osobito se žestoko napada ministar prirada i obtužuje, da on zaštićuje one osobe, koje navodno sakrivaju sovjetski plien. Drugi napadaji upereni su protiv ministarstva unutarnjih poslova, koje vodi ministar predsjednik, kojem se predbacuje nedovoljno čišćenje i sabotaža djelatnosti protiv ratnih zločinaca i desničarskih elemenata, kako to traže sovjeti. Što se tiče odpreme sovjetskog vlastničtva, veli se dalje, sada je odredjeno, da seljaci, koji su kupovali stoku u Besarabiji ili Transnistriji, ali su ju zaklali ili dalje prodali, sada moraju na rumunjskom tržištu kupovati blago, kako bi se onda moglo predati sovjetima. Osim desetaka tisuća vagona oružja i ratnog tvoriva do 21. prosinca 1944. odpremljeno je iz Rumunjske u Sovjetski Savez i

386.000 tona naftinih proizvoda.

FRANCUZKI DANAK SOVJETIMA

Reuter javlja iz Washingtona:

Novine »Washington Post« pišu: »Činjenica je, da je dio ciene, koju je Francuzka platila za svoj savez sa Sovjetskom Unijom, bilo priznanje ruske teze o Poljskoj. Tim povodom izjavio je Georges Bidault, da je Francuzka dala svoj pristanak na zemljištne preinake ne samo na Iztoku, nego i na Zapadu. Na Zapadu predstavlja to priznanje francuzkog vrhovništva nad lievom obalom Rajne, ili barem zaposjednuće lieve obale Rajne, a osim toga i posebno utanačenje u pogledu ruhrskog područja, koje više ne će, kako je Bidault naglasio, raditi za pruski ratni stroj.«

Na Iztoku to znači priznanje ruskih osnova sa strane Francuzke u pogledu proširenja sovjetskih granica, uključivši dio predratne Poljske, koji leži iztočno od t. zv. Curzonove linije, kao i zemljištna odšteta za Poljsku u obliku njemačkih područja u Iztočnoj Pruskoj i u Šlezkoj. To je slučajno isti način rješenja jednog pitanja, za podpomaganje kojeg je i Velika Britanija dala svoj pristanak. Posljedica je toga, da su Sjedinjene Američke Države stavljene pred gotov čin, većinom zbog toga, jer su one propustile zauzeti stvarno i pozitivno držanje u pogledu poljskog pitanja. Možemo stoga svakog dana doživiti priznanje lublinskog odbora sa strane naših saveznika.

FRANCUZKE BOLNICE PREPUNE

Kako DNB doznaje, sve su parižke bolnice prepune američkih ranjenika, a isto tako i bolnice u Reimsu, Soiseonsu, Chalons-sur-Marneu i Cambraiu. Eisenhowerovo vrhovno zapovjedničtvo nastojalo je doduše dobiti 350.000 brt. daljnjeg brodskog prostora, kako bi se ranjenici mogli prevesti u Sjedinjene Države, ali je tu naišao na prigovor brodarskog ureda, koji odklanja svako dodjeljivanje brodova preko prvotno predvidjene mjere, kako se ne bi ugrozio prievoz ratnog tvoriva. Radi toga mora kojih 80 posto američkih ranjenika ostati u francuzkim bolnicama dok se ne nadje mogućnost prievoza u Sjedinjene Države. Francuzke gradjanske osobe radi nestašice mjesta do daljnjega se ne primaju u francuzkim bolnicama.

TEMELJITO UNIŠTAVANJE AMERIČKIH DIVIZIJA

DNB saznaje: Sjedinjene Države izgubile su tokom zadnjih 14 dana 65.900 vojnika, ne računavši gubitke, koje su pretrpjeli od početka njemačke ofenzive na zapadu. Ako u obzir uzmemo i ove gubitke, onda oni od sredine prosinca premašuju 100.000 ljudi. Glavni dio ovih silnih gubitaka snose tri američke oklopljene divizije, naime 3., 7. i 9., te pet pješačkih divizija, koje su vlastiti častnici i momčadi nazvali »samoubilačkim jedinicama«. Sve ove divizije, koje su praktički prestale postojati, nalazile su se južno od Aachena, kad je započela njemačka navala.

PARIZ U BEZVLADJU

U Francuzkoj, a osobito u Parizu, prilike su podpuno zbrkane, o čemu su se ovih dana mogli osvjedočiti i dopisnici švedskih listova u Englezkoj, koji su posjetili Pariz. O svojim dojmovima iz Pariza napisao je dopisnik »Stockholms Tidningena«: »Cieli je život u Parizu u znaku bezvladja. Nitko više ne zna, koje su naredbe još na snazi. Svagdje pod površinom kipi i vrije.« Iz drugih se članaka dopisnika švedskih novina vidi, da Pariz ulazi u šestu ratnu zimu s malo hrane, a još manje ogrjeva. Dopisnici priznaju, da je za vrieme njemačkog zaposjednuća u Francuzkoj pučanstvu bilo barem osigurano sve ono, što je za život najpotrebnije. Niemci su to činili po jednom sustavu, koji je sada uništen, a nije nadomješten drugim. Iz Belgije takodjer dolaze viesti, koje uznemiruju saveznike. Britanski dopisnici u Bruxelluse moraju priznati, da je stanje samo na površini mirno. Svaki dan može donieti novu eksploziju. Samo prisutnost jakih savezničkih četa osigurava sada mir prema vani.

Ukrajina u nacionalnom pokretu

»Rusija je skrpljena od različitih narodnosti, od kojih su se mnoge sve od carizma slabo slagale s ruskom vladavinom« — pisao je prije nekoliko godina Amerikanac W. H. Chamberlin. Pa i onda, kad su Poljaci i baltičke države postigle svoju nezavisnost, t. j. kad nisu bile sastavni dio Rusije, u Sovjetskoj Uniji Rusa je bilo samo malo više od polovini stanovničtva. Ukrajinaca u njoj imade do blizu jednu četvrtinu. Oni nastavaju najplodnija područja ne samo u Sovjetskoj Rusiji nego i najžitorodniji kraj u čitavoj Evropi.

»Ukrajinski jezik toliko se razlikuje od ruskoga, da su za ruske komuniste potrebni posebni tečajevi s trajnim položajem u ukrajinskoj upravi, ako žele dobro naučiti ukrajinski govor« — piše isti W. H. Chamberlin. Ostatak stanovničtva čini više tuceta narodnosti, počevši od naroda, koji imaju svoju staru poviest kao na pr. Georgijevci i Jermeni, pa do primitivnih prastanovnika.

Kad je sovjetski režim bio uzpostavljen u sjevernoj i srednjoj Rusiji, u Kievu je bila oblikovana ukrajinska nacionalistička vlada. U onim burnim vremenima revolucije većina seljaka — pa i ostali staleži Ukrajine — podpomagali su nacionalističku vladu više nego li što su seljaci u Sovjetskoj Rusiji pomagali vladu »Crvenih i Bielih«. Najbolji je dokaz za to guerilski rat, koji je seljačtvo godinama vodilo protiv komunističke diktature kao protunarodne sile.

Nijedan sovjetski režim ne bi u Ukrajini imao nikakvih izgleda u uspjeh, da je zemlja bila prepuštena samoj sebi. Ali »miroljubive« sovjetske čete tri puta su je preplavile u mučnom osvajanju. Ukrajina je, dakle, zemlja, koju su Sovjeti morali osvajati kao i Finsku i Poljsku i dr.

»Crvena vlada u Ukrajini bila je vlada stalnog nemilosrdnog terora. Prema izvješćima Čeke (kasnije GPU) bilo je u Ukrajini 1920. godine 3.876 strieljanja. Koliko je tisuća bilo osim toga, nitko ne će nikada doznati.« Tako je pisao prije pet godina u newyorškom listu »The American Mercury« William Henry Chamberlin.

»Ni u dvadeset godina sovjetske diktature — nastavlja isti Amerikanac — vlastodržcima Kremlja nije uspjelo, da učvrste pouzdanost Ukrajine. Današnje — t. j. prije početka ovog rata — stalne obtužbe, da je ova, ona ili ma bilo koja druga skupina progonjenih sovjetskih gradjana organizirala urotu, da Ukrajinu preda Trećem Reichu, smiešne su u pogledu samih činjenica, ali one ipak jasno pokazuju bojazan Staljina i njegovih suradnika s obzirom na držanje Ukrajine u slučaju kakvog velikog rata. Užasna glad od 1932.-33. godine, kad su milijuni ukrajinskih seljaka bili prepušteni gladi, dok je sovjetska vlada prodavala žito u inozemstvo, težko, da je išta doprinieła tomu, kako bi prema sebi učvrstila vjernost Ukrajinaca.« To je težka obtužba sovjetske politike i od pripadnika one narodnosti, koja je u oružanom savezničtvu s njom.

Kako je danas u Ukrajini? To je zemlja, gdje su u ovom Njemačka je iz Ukrajine pronije borbe. Ukrajina je bila zemlja osvajanja. 1941. godine tjerala boljševike. Nakon tri godine boljševici su ponovno preplavili Ukrajinu i sada prodiru na zapadne bedeme Evrope. I upravo na vrhuncu sovjetske osvajalačke moći, kada mnogi pomišljaju na pobjedu boljševičke ideje, usred tog boljševičkog »raja« nastaju nacionalističke pobune i narodni pokreti protiv tog »pobjedničkog« boljševizma. Kiev i Harkov postali su opet središte nacionalnih pokreta u borbi za slobodom. Ali, pobune protiv boljševičke diktature nisu samo ovdje. One se šire i u samoj Rusiji i na Krimu. Prije dvadesetak godina nacionalna borba Ukrajinaca je bila prepuštena samoj sebi iznutra. Ali danas podupiru svoje sunarodnjake mnoge već postrojene divizije izvan Sovjetskog saveza. General Vlasov, koji je duša tog pokreta, ulazkom u novu 1945. godinu, rekao je, da će ova godina biti godina djelotvornog oslobadjanja ruskih naroda izpod boljševičke diktature.

Ovo je doba nacionalnog budjenja ruskih naroda, a posebno ukrajinskog. Ovo je doba privremenog gasnuća mnogih evropskih naroda, kamo su boljševici doprli, ali, ujedno, to je doba nacionalnog budjenja svih onih naroda, koji su osjetili na svojoj koži boljševičku praksu. Ovo je doba, kada nastaju pobune u samoj jezgri Sovjetske Unije, kada i mnogi sovjetski vojnici gube volju, da se bore u tudjim zemljama, dok u njihovoj kući bukti pobuna mase i naroda. Ako ništa drugo, ali nacionalni pokreti u Ukrajini, boljševiziranoj kroz dvadesetak godina, jesu najbolja opomena svima onima, koji žele boljševičko-partizansku slobodu. General Vlasov i njegovi nisu ljudi od jučer. Oni su rasli s boljševičkim sistemom godinama, danas se bore protiv njega, jer boljševizam i njegovo partizanstvo ubija dušu i blagostanje pojedinaca i naroda.

Obnovimo svetišta

(U SPOMEN JOSIPU MARTINCU, ŽUPNIKU U VOĆINU)

Vojnik sam, pa nisu uviek prilike za pisanje. Dapače jednom za jednodnevnog odmora napisah, ali hodajući po terenu ne dospjeh ni prepisati ni predati na poštu. I upravo u akciji prema mjestu njegova rada, nedaleko njegovog rodnog mjesta bijah — u priličnoj neprilici —, a člančić u džepu. Taj put ga s ostalim »kompromitirajućim« stvarima zakopah u zemlju. I poslije prodjoh upravo kroz šumu i mjesto gdje su njega pogubili, — sutradan pak osvanuh na slobodi — u — Voćinu.

Crkva je pusta, župni stan demoliran, velika ulazna vrata u crkvu ne postoje tek privremena prozirna od prekratkih dasaka. Strop popucan i — neće dugo. Krasni slikani prozori u kapelicama i dugi gotski u svetištu — bez okana — puše kroz njih vjetar.

A sunce vani svietli. Papuk se prelieva u milijun zelenih boja, zove na život.

Tu je on za života radio.

Kad dodjoše odmetnici u to mjesto radi njegova ugleda medju svietom ne usudiše ga se dirati. Druge predstavnike vlasti, inteligentnije ljude i uobće sve iztaknutije mještane ubiše odmah, jer nadjoše — trun u oku. Njemu nisu mogli niti to naći.

Prve nedjelje na misu i propovied — dakako — pošlaše špijune. Govorio je ozbiljno i triezno, umirujući — bodreći na rad . . . Težko je svima svagdje — i kod nas... »došla je nova vlast i — nama manjini, nekolicini slabih golorukih ne preostaje drugo nego da se toj vlasti pokorimo . . .«

I kao da se partizanima propovied svidjela — valjda se ponadahu, da će im se nakloniti.

Nametnuše mu silom da bude neki jamac za sve one naše koji bi prelazili preko »granice«, da će se za tri dana vratiti. Kome je on zajamčio da će se vratiti pustili bi ga partizani — da mu pokažu svoje povjerenje u njega.

Čekahu uzvrat. Priredjivahu svakog utorka i petka mitinge i zabave. Prosti sviet išao je htio ne htio t. j. svi su morali ići. Župnik se nije ni maknuo od kuće. Jednom prilikom sreo ga na ulici neki »iz komande« i fino zamoli za par rieči. Kad se vratio s tih »par rieči« pitala ga poznata gospodja je li im obećao i hoće li ići. Znala je naime, da su tražili, da se pokaže na kojem mitingu.

Odgovor je bio dostojan njega.

»To mi je izpod časti da dodjem . . . «

Pošlo se odmah dalje i pokušalo na drugi način.

Jednom prilikom dodjoše »drugovi« k njemu i »zamoliše« da bi dobrovoljno dao jednu kravu za prehranu drugova. Odgovorio je jednako odlučno kao i prvi put.

»Komunista nisam, komuniste podpomagati ne ću. Imate svoju vlast i silu, dodjite odvedite — protiv toga ja ne mogu ništa . . . «

Naši su ga savjetovali da ne govori tako otvoreno . . . «ako tako kažete doći će sutra pa će drugu i treću otjerati . . . «

Tako je i bilo, danas prva, sutra druga . . .

Ostao je jednak.

Slično se radilo i u cielom mjestu. U po noći lupa istom gdjegod na prozore . . . »Drugarice pripravi večeru za četrnaest drugova« . . . Sutra i prekosutra i dalje ostadoše drugovi i dalje na hrani po tjedan dana, dva tjedna, pola mjeseca — u svakoj po desetak, petnaestak . . . Hrani ih i brini se o svom trošku.

Kad se radilo i o njegovoj privatnoj imovini rekao je njima, a kad se radilo o imovini svih rekao je svima . . . Sliedeće nedjelje na propovijedi — javio se pastir na obranu stada . . . Biblijski su mu kao svaki put u ovakvoj prilici zvučale rieči:

»Tko ne radi, ne treba ni da jede . . . i nikako nije i ne može biti opravdano, da netko, tko nije niti sijao, niti žeo niti kopao — dodje i odvlači tudju muku i znoj . . .«

Špijuni su bili kao i uviek, svaki dan ovdje. Već im je dosta bilo. Jedini čovjek na kog se u svem svojem području namjeriše koji ih se nije bojao.

Odlučio je. Njegov pomoćnik stari svećenik Slovenac, kad ga sliedeći dan po oslobodjenju Voćina »u punoj ratnoj spremi« posjetih dočekao me pokazujući na vrata svoje sobe . . . » . . . tu je bil, pa mi je rekel . . . ja sam sa svojim životom obračunal.«

Mogao je izmaći, uteći. Nije ni pokušao. Ni uz najveća nagovaranja.

Prvi put ne vladahu partizani ni tjedan dana. Drugi put se oduljilo, — teče treći mjesec. Sviet očajava. »Svi nas zaboravili, pustili da izginemo i pomremo.«

Nastalo kolebanje , a partizani pojačaše promičbu.

Dielilo se badava duhan, sol, šećer. Mali se ljudi pokolebaše.

Župnik se opet javio: Na jednoj propoviedi otvoreno je nastupio. Prenosim kao i do sada doslovce njegove rieči:

»Komunizam niti smije, niti može — i neće nikada pobiediti . . . «

Sad im već nije mnogo trebalo. Ali bez razloga ipak nisu mogli ništa.

Staviše ga otvoreno pod nadzor, kućni zatvor. Stražar pred crkvom, kućnim vratima i treći neprestano danju i noću uz njega u sobi. Počeše podmetanja i intrigiranja. Jedna od prvih obtužbi: ustaše! I znadoše točno — od siečnja do tog dana održao je upravo četrnaest rekviema! Tražila to rodbina, mili i dragi pokojnika — za zadnji spomen. Ali ni to nisu dozvoljavali. Poginule borce iz druge borbe nakon što ih naši zakopaše iza osamdnevnog odpora bez hrane i pila na starom gradu — odkopaše partizani po noći i svakome zabiše u utrobu velik zašiljen kolac.

Mještani ovima i ostalima iz prve borbe staviše križeve.

Ni to se nije smjelo. Počele iztrage. Pošto poto nakaniše župnika uvući u »krivce«. Što se nije moglo učiniti redovno, učiniše na svoj način. U iztrazi oko križeva uhvatiše i neku djecu, što pokupiše razasuto oružje iza borbi i spremiše.

Neprestano podmetahu na izpitima, da ih je župnik na to nagovorio i upućivao . . .

Djeca niekahu, jer zaista to nije bilo. Ali počeše ih tući, nokte sjeći, zabadati špranje pod nokte — i jednog dana nakon tri uzastopna batinjanja do bezsviesti i trokratnog polievanja vodom »kolovodja« je priznao i ono što nikada nije bilo.

Ali još uviek nisu mogli ništa t. j. nisu smjeli, — i od samih svojih. Suviše je jasno bilo, da je sve to izmišljeno, namješteno s unaprijed smišljenim planom: — ubiti župnika.

Izmislili se romani o ustanku, župnik je bio začetnik, o sakupljanju oružja — to sve za umirivanje svojih vlastitih, jer od naših svi su i te kako dobro znali što i kako stoje stvari.

Začele akcije naše vojske. Pobojaše se da će žrtva biti izbavljena i dodjoše jedne noći po njega, utovariše ga na seljačka kola. Tobože da oni nisu vlastni, da razprave stvar s njim već mora ići dalje na viši sud. Već je bio sav izcrpen iza onih gepeuovskih noćnih izpitivanja s jakim svietlom uprtim nenadano iza sna u oči i hladnom cievi na zatiljku. Odvezoše ga bliže šumi nedaleko romantičnog Jankovca. Tri noći ondje prenoćio je u nekom štaglju.

»Jedno jutro dodjoše po njega« . . . priča jedan što je bio s njim ovdje zatvoren.

»Iza kojih četvrt sata čuo se hitac, a iza ponovnih četvrt sata pronesoše čizme i kaput velečastnoga . . . «

Ne mogu nikada zaboraviti moje dojmove za mog prvog posjeta nakon svega ovoga — **njegovoj** crkvi. Propuh drma krovom, žbuka, komadići cigle i kamenje i treščice drva škripe po crkvenom podu.

Opetovano i ponovno ne znam zašto navraćah se ovamo — neprestano nešto tražeći.

Sve je bilo tako pusto, tiho, tužno, beznadno . . .

Ali tamo u svetištu pod krasnim gotskim lukom titralo je svietlo . . . tek plamićak uljenice . . .

Danas više ne titra, ne gori. Majčino svetište možda je još tamo, možda još stoje i oltari. Dragi lik Djevice Majke prekrila prašina ili možda ugalj i čadj . . . ali ona je još uviek tamo. Čeka.

Tako jest.

Obnovimo svetište i oltare.

Upalimo svietla. Tamo i gdjegod su ugasla — a najprije u srdcima — našima i sve braće ljudi . . .

Bez toga uzalud sve . . .

Tako jest.

PREKO STOTINU MUČENIKA

Po našim i stranim novinama i časopisima često se piše o zlodjelima partizana i četnika, obično se misli, da se radi o dva veoma različita pojma, koja se medju sobom razilaze te nalaze u nekoj udaljenosti što više i u nekom neprijateljstvu. Medjutim radi se uviek o jednim te istim ljudima, o jednoj te istoj narodnosti, koja iz sve duše mrzi Hrvate i hrvatsku državu. To su Srbi izpod čijih pandža i njihova kuluka oslobodio se hrvatski narod prilikom uzpostave svoje Nezavisne Države Hrvatske. Nije se jedanput dogodilo, da su srbski nacionalisti naoružani do zubi od velikih prijatelja baš tim istima u zgodnom času udarili izdajnički u ledja i to njihovim vlastitim oružjem. Prividno su oni bili protiv komunizma za svoju veliku Srbiju, ali glas njihove srbske krvi nije zatajio, kada su se približavale jače snage partizanskih odreda, koji su takodjer Srbi, pa zajednički udarili u svoje stare neprijatelje, s kojima u cieloj svojoj poviesti nisu bili na istoj strani u bilo kojem ratu, nego u vječnoj borbi i trajnom neprijateljstvu.

Srbi su čudan narod, koji nikada nije živio u miru sa svim svojim susjedima oko sebe. Sve okolne narode je htio sebi podjarmiti pod svoju vlast. Ako nije bio u ratu, onda je bio u stanju spremanja i čekanja, nalik na divlju zvier, koja je uviek spremna, da zaskoči na svoj plien. Taj narod pravoslavne vjere nepravdom Versajskih ugovora, a svojim lukavstvom i prievarama dokopao se vlasti i gospodstva iza prošlog svjetskog rata nad hrvatskim narodom, koji je katoličke vjere. I kroz 20 godina svoje vladavine nastojali su Srbi Hrvate opljačkati i uništiti. Prvo im je uspjelo, to jest da ga opljačkaju, ali ga uništiti nisu mogli. Hrvati su pak stisnutih zubi podnosili svoje robstvo, čekajući zgodan čas, da se riese svojih okova i da sa sebe zbace jaram. Taj čas je kucnuo u vrieme novog svjetskog rata, i 10. travnja 1941. osnovana je Nezavisna Država Hrvatska.

Na taj način se je izmakao Srbima bogat plien njihove dugotrajne pljačke i vidimo ih opet na djelu, da svim mogućim dozvoljenim i nedozvoljenim sredstvima postignu ono što su samo nepravdom držali. Stupaju oni u četničke i partizanske odrede ,da sruše i unište mladu novoosnovanu državu. Kod tog krvavog posla oborili su se i na vjeru rimokatoličku ,na njezine službenike i ustanove, što kod pravih komunista nije nikakva novost. Taktički obziri časovito nisu dopuštali, da se protiv vjere nastupa otvorenim kartama, barem je njihovo vodstvo, kako doznajemo iz njihovih zaplienjenih pismohrana, izdalo strogo povjerljive upute, prema kojima se prema vjeri ima postupati kao s kakvom mrtvom stvari i oni su mimo crkve prolazili kao pored kakove daske ili groblja. Svećenicima su dali prividnu slobodu samo u sakristiji i crkvi, a u školama im više nema mjesta, tako da buduća pokoljenja budu samo njihova. Provodili su odmah strogu diobu crkve i države, a svećenike nisu zaboravili gadnim klevetama u narodu ocrniti. Samo u prvom naletu palo je žrtvom njihova biesa preko stotinu svećenika uzevši u obzir i one bombardirane od anglo-američkih zrakoplovaca. Svi oni ginu kao hrvatski rodoljubi a mnogima se ni vjersko mučeničtvo ne može zatajiti. Sve je to kao predigra onog velikog progonstva, koje bi istom trebalo nastupiti, kada se po njihovom uvjerenju dočepaju vlasti i sigurnosti.

> Iznosimo pred sve poštene, nepristrane, pravedne ljude podatke o preko stotini poginulih katoličkih svećenika ,koje su poubijali partizani s jednim pitanjem.
>
> Može li se one, koji su to učinili, zvati narodnim »osloboditeljima« bez da i sami ne dielimo s njima dio krivnje.
>
> Može li se bez odgovornosti pred svietom i poviesti bez izazivanja osvete nad vlastitu glavu udesa, sudbine, pravde ili Boga (kakogod tko taj pojam označuje) — šumskim razbojnicima, koji takova djela čine, davati i slati oprema, oružje i sve ostalo potrebno za ove zločine.
>
> Čim t. zv. veliki i »neutralni« opravdavaju svoje zagovaranje ovih razbojnika, a kod kuće se trude prikazati prijateljima, poklonicima, sljedbenicima uljudbe, vjere, napredka ...
>
> Cienimo, držimo, mislimo, da **dokazi** o tolikom broju poubijanih svećenika nisu **promičba**, ne mogu biti izmšiljeni. Tek nakon zadovoljavajućeg odgovora u ovoj i sličnim stvarima možemo suprotnoj strani priznati eventualnu dobronamjernost.
>
> A dotle pored bezbrojnih nezabilježenih, bezimenih žrtava malih ljudi, djece, nejačadi, žena, nemoćnika eto i poldrug stodrug stotine grobova ljudi Božje legije stavljaju pred cieli sviet pitanje, koje se ne može prešutjeti.
>
> MI ČEKAMO ODGOVOR!

Jedna vrlo visoka ličnost iz partizanskog vodstva izjavila je u povjerljivom razgovoru jednom školovanom čovjeku, za kojeg je držala, da je njihov, odprilike ovo: »Mi smo u Španjolskoj podučeni, da ne smijemo istovremeno voditi rat na dva područja, vojničkom i kulturnom. Tamo smo još za vrieme samoga rata ubijali svećenike i palili crkve. Tamo smo protiv sebe izazvali stoljećima ukorienjeni vjerski osjećaj širokih masa, a to nam je donielo poraz. Tu pogrješku ne ćemo više nigdje ponoviti, a najmanje u našim krajevima, gdje je svećenstvo toliko uplivno. Provodjenje našeg kulturnog programa, u koji nesumnjivo spada i protuvjerska borba, ostavljamo za poslijeratno vrieme.«

Sada kad znamo, da je nekoliko svećenika razapeto na stabla, nekoliko njih nabijeno na kolac, neki sasječeni na komade i živi podkovani, a premnogi strieljani s osudom i bez nje, onda istom možemo zamisliti ,što nas čeka u slučaju njihove pobjede. U privremeno od njih osvojenom području širi se i provodi sustavno i po planu podmukla čisto protuvjerska promičba. Tako na primjer u dječjem časopisu »Pionir« u uzkrsnom broju, od travnja 1944. broj 13, nijedne rieči o uzkrsnuću Božjeg Sina, nego taj sveti blagdan to je »**Dječja graja — obojenih jaja**«. Ime Boga se uobće i ne spominje, a mjestimice se propovieda i samo bezbožtvo i nemoral.

Da njihov cinizam i gadna podmuklost bude veća u krajevima s katoličkim pučanstvom širi se nekakva propovied i predavanje poznatog Jugoslavena Dra Svetozara Rittiga, bivšeg župnika svetog Marka u Zagrebu, gdje taj propali crkveni dostojanstvenik medju ostalim trubi i ovo: »Saveźničtvo s Komunističkom partijom u borbi za slobodu i nacionalnu nezavisnost hrvatskog naroda i bolju njegovu budućnost **nipošto nije u sukobu s kršćanskom svieśću**, kako nije ni u Italiji, ni u Francuzkoj, pa ni u našoj bratskoj Sloveniji, gdje su Kršćanski socijali i Kršćanski demokrati i Komunistička partija glavne snage u zajedničkoj borbi proti nametnika, proti fašizma i rasizma ...« (Dr. Svetozar Rittig, Svećenstvo u narodno oslobodilačkoj borbi, strana 6.) U svakoj njegovoj tvrdnji mogao bi se postaviti jedan veliki upitnik, pogotovo kada u isto vrieme prema zaplienjenim partizanskim pismohranama sliedi, da njihovi komesari dobivaju malo drugačije »strogo povjerljive« upute. Jedna od njih doslovno zapovieda kojim redom treba likvidirati sve katoličke svećenike. Ta uputa doslovno kaže: »**Mlade odmah, a stare ćemo kasnije**«, a prilikom mučenja i osobito strieljanja mladog svećenika Rikarda Weisa, kapelana iz Modriče, jedan komunista glasno se izderao: »**Ovako ćemo sve mantijaše.**« Tim riečima kao da je prorekao cieli program njihova budućega rada i postupka.

ADŽIJA ANTO, župnik u miru. U travnju 1944. na zahtjev i obtužbu četnika strieljan u Obrovcu.

ANDROMAK o. Herman, dominikanac. Profesor. 22. II. 1944. stradao prilikom bombardiranja Zagreba.

BABIĆ FRANE, žpk. u Srijanima. 5. x. 1942. ubijen od partizana zajedno sa sestrom i brojnim katolicima.

BAKULA ANTE, žpk. u Gornjem Hrasnom. Koncem travnja 1942. ubijen od partizana nakon petdnevnih muka. Njemu je jedna komunistkinja prije nego su ga umorili, odrezala jezik uz ove popratne rieči: »Ja ću tebi dati pričešće.«

BALDO fra. BEATO, bogoslov III. tečaja, 22. I. 1943. strieljan od partizana u Ravnom.

BALTIĆ o. fra. VIKTOR, žpk. Ljubunčića. Početkom g. 1943. ubijen od partizana. Prije toga su ga sa sobom vukli i zlostavljali.

BARIŠIĆ JAKOV, žpk. u Gradačcu. Ljeti 1941. mučen i ubijen od partizana u Gradačcu.

BARIŠIĆ o. fra. Stjepan, žpk. u Podhumu. 1. II. 1944. osudjen i strieljan u selu Kute.

BARIŠIĆ KREŠIMIR, žpk. u Krnjeuši. 9. VIII. 1941. udruženi četnici i komunisti živom mu odrezali uši, nos, izboli mu oči, odrezali mu ruke i dok je još pokazivao znakove života, svezanih nogu bacili ga u zapaljenu crkvu. Stradao je sa 130 katolika, koje su klali ,a neke napola žive bacali u bunare te zasipavali.

BARIŠIĆ STIPE, mladomisnik. 6. VII. 1944. stradao kod Žepča na putu od zrakoplova.

BAŠIĆ MIRKO, žpk. u Podgradju. 20. VIII. 1942. ubijen od partizana pred svojom kućom.

BATKOVIĆ ŠIME, žpk. u Brbinju. 2. xI. 1943. stradao prilikom bombardiranja Zadra.

BAVČEVIĆ Msgr. Josip, komornik Nj. Svetosti. U listopadu 1943. od partizana zarobljen, a onda netragom nestao, vjerojatno ubijen na Milni na otoku Braču.

BAZO o. fra. KRSTO, kapelan u Siveriću kod Drniša. 23. VII. 1944. stradao prilikom bombardiranja Bihaća.

BENUTIĆ o. fra. ANTO, žpk. Igrana i Drašnica. U noći od 20. i 21. III. 1943. ubijen revolverskim hitcem u glavu od partizana u Igranima. Bio je čovjek vrlo sveta života i veliki apostol siromaha.

BILJEŠKOVIĆ ANTUN, bogoslov. Radi bolesti na plućima napustio bogosloviju. 17. V. 1942. izveden 15. km. od Priedora i tamo od partizana razapet na stablo u selu Božići izpod Kozare.

BOGUTOVAC Dr. Stjepan, vojni dušobrižnik, legionar. 17. xII. 1942. zatukli ga i strieljali Rusi u luci Dona.

BORKOVIĆ o. fra. JOZO župski vikar u Suhom Docu. 31. x. 1942. strieljan od partizana u Kljacima kod Drniša.

BRADORAIĆ o. fra. Stanko, žpk. u Podbablju. 24. Ix. 1943. mučen i strieljan od partizana u selu Ravni Do.

BRAENOVIĆ JOSIP, žpk. župe Biokovske. 30. VIII. 1942. izdajom Talijana poslan s pismom k četnicima, koji ga vode sa sobom u planinu i tamo je nadjen ležeći bez odiela, prepolovljen preko jednog kamena sa 16 uboda nožem i izčupanim vratnim žilama.

BRIŠEVAC o. fra. DANE, žpk. u Stratinskoj. 25. VIII. 1944. strieljan od četnika u Stratinskoj.

BUTOROVIĆ IVAN, žpk. u Jamnici. 27. V. 1944. mučen i strieljan od partizana.

DUNAJ ANTUN, kapelan u Podgoraču. Ljeti 1944. odveden od partizana u planinu Papuk i tamo sav izcrpen (navodno od tifusa) umro.

ČONDIĆ IVO, žpk. u Rašćanima. 29. VIII. 1942. strieljan od četnika na cesti prema Kozici. Njegovo tielo razderali su i razvukli četnički psi, jer četnici nisu dopustili pokop.

ČUBRANIĆ JERKO, vojni dušobrižnik. 1. xl. 1942. zarobljen, strašno mučen i ubijen u Bihaću.

ČULIN JOSO, kapelan u Dugom polju. 20. xI. 1942. strieljan od partizana i to poslije pučke mise pred crkvom i narodom.

ČURĆIĆ Msgr. ANTUN, gen. vikar i konzultor. 9. II. 1944. umro od otrovanja rana zadobivenih prilikom bombardiranja i napadaja partizana na Banja Luku.

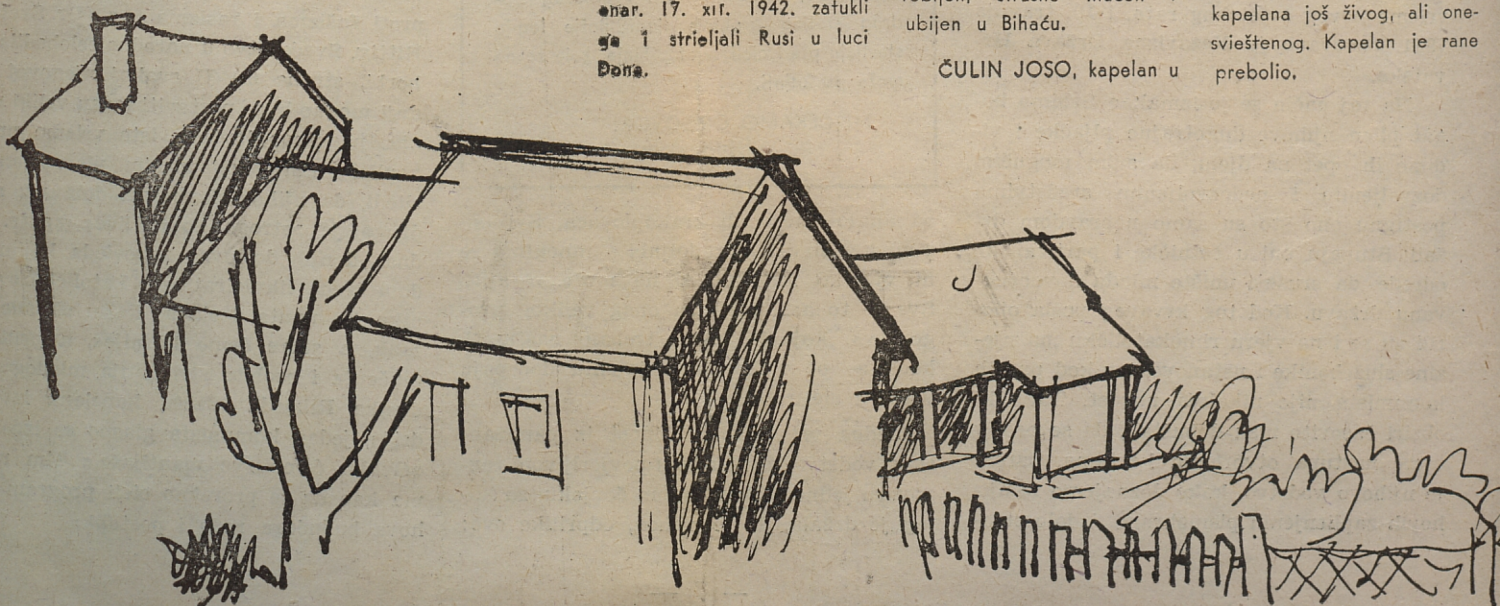
DUJLOVIĆ ANTO, žpk. u Gumjeri. 11. VII. 1943. strašno mučen od četnika, na njemu je pronadjeno 16. uboda nožem. Iza toga je bačen u provaliju i zatučen vatrenim oružjem.

DUJMUŠIĆ Dr. Dragan, kateheta u Tuzli. 7. x. 1943. strieljan od partizana u Tuzli.

DRŽAIĆ IVAN, žpk. u Donjoj Kupčini. Početkom 1943. strieljan od partizana u Donjoj Kupčini.

FIFKA DRAGUTIN, žpk. u Cerovniku. 30. I. 1942. zaklan od četnika kraj Plaškog.

GELIĆ o. fra Tugomir, žpk. u Bugojnu. 6. Ix. 1944. strieljan od partizana, pogodjen dum-dum metkom u glavu. Strieljan je zajedno sa svojim kapelanom, koji je tek svršio studije i bio kod njega kapelan samo 15 dana. Pali su jedan preko drugoga i partizani su mislili ,da su oba mrtva, medjutim su župljani izpod mrtvog župnika izkopali kapelana još živog, ali onesviеštenog. Kapelan je rane prebolio.

PE, mlado-
44. stradao
tu od zra-

D, žpk. u
VIII. 1942.
ana pred

ME, žpk. u
3. stradao
iranja Za-

gr. Josip,
sti. U li-
partizana
netragom
ubijen na
aču.

KRSTO,
kod Drni-
stradao
ranja Bi-

. ANTO,
šnica. U
NI. 1943.
hitcem
a u Igra-
vrlo sveta
stol siro-

ANTUN,
lesti na
gosloviju.
15. km.
od par-
stablo u
Kozare.

Dr. Stje-
ik, legi-
. zatukli
i u luci

BORKOVIĆ o. fra. JOZO župski vikar u Suhom Docu. 31, x. 1942. strieljan od partizana u Kljacima kod Drniša.

BRADORAIĆ o. fra. Stanko, žpk. u Podbablju. 24. Ix. 1943. mučen i strieljan od partizana u selu Ravni Do.

BRAENOVIĆ JOSIP, žpk. župe Biokovske. 30. VIII. 1942. izdajom Talijana poslan s pismom k četnicima, koji ga vode sa sobom u planinu i tamo je nadjen ležeći bez odiela, prepolovljen preko jednog kamena sa 16 uboda nožem i izčupanim vratnim žilama.

BRIŠEVAC o. fra. DANE, žpk. u Stratinskoj. 25. VIII. 1944. strieljan od četnika u Stratinskoj.

BUTOROVIĆ IVAN, žpk. u Jamnici. 27. V. 1944. mučen i strieljan od partizana.

DUNAJ ANTUN, kapelan u Podgoraču. Ljeti 1944. odveden od partizana u planinu Papuk i tamo sav izcrpen (navodno od tifusa) umro.

ČONDIĆ IVO, žpk. u Rašćanima. 29. VIII. 1942. strieljan od četnika na cesti prema Kozici. Njegovo tielo razderali su i razvukli četnički psi, jer četnici nisu dopustili pokop.

ČUBRANIĆ JERKO, vojni dušobrižnik. I. xI. 1942. zarobljen, strašno mučen i ubijen u Bihaću.

ČULIN JOSO, kapelan u Dugom polju. 20. xI. 1942. strieljan od partizana i to poslije pučke mise pred crkvom i narodom.

ČURĆIĆ Msgr. ANTUN, gen. vikar i konzultor. 9. II. 1944. umro od otrovanja rana zadobivenih prilikom bombardiranja i napadaja partizana na Banja Luku.

DUJLOVIĆ ANTO, žpk. u Gumjeri. 11. VII. 1943. strašno mučen od četnika, na njemu je pronadjeno 16. uboda nožem. Iza toga je bačen u provaliju i zatučen vatrenim oružjem.

DUJMUŠIĆ Dr. Dragan, kateheta u Tuzli. 7. x. 1943. strieljan od partizana u Tuzli.

DRŽAIĆ IVAN, žpk. u Donjoj Kupčini. Početkom 1943. strieljan od partizana u Donjoj Kupčini.

FIFKA DRAGUTIN, žpk. u Cerovniku. 30. I. 1942. zaklan od četnika kraj Plaškog.

GELIĆ o. fra Tugomir, žpk. u Bugojnu. 6. Ix. 1944. strieljan od partizana, pogodjen dum-dum metkom u glavu. Strieljan je zajedno sa svojim kapelanom, koji je tek svršio studije i bio kod njega kapelan samo 15 dana. Pali su jedan preko drugoga i partizani su mislili ,da su oba mrtva, medjutim su župljani izpod mrtvog župnika izkopali kapelana još živog, ali onesviještenog. Kapelan je rane prebolio.

ĐANIĆ IVAN, žpk. u Orahovici. 29. VI. 1943. sudjen i strieljan od partizana u planini Papuku.

GOSPODNETIĆ Juraj, ž. u Grabovu. 10. VIII. 1941. na visoravni »Jelića polje« od udruženih partizana i četnika živ nabijen na kolac i pečen na vatri zajedno s ustaškim logornikom Tomislavom Sarićem. Sami su se ti ljudi hvalili ,da su ih »žive na jednoj vatri pekli.«

GRŽANIĆ VJEKOSLAV, žpk. u Ravnoj Gori. U jesen 1943. on se najprije sklonio, no kako su njegovoj majci obećali da mu se ne će učiniti ništa, ona poruči po njega, on dodje i partizani ga odmah strieljaju. Majka mu poludi ,a oni onda strieljaju i nju.

GRABENAREVIĆ o. fra. BONO, žpk. u Podhumu. I. xII. 1943. strieljan od partizana i bačen u jarak.

GVOZDANOVIĆ Pavao, žpk. u Berkasovu kraj Šida. 16 VII. 1943. ubijen od partizana.

IRGOLIĆ ANTUN, žpk. u Farkašiću. 11. II. 1943. svezan za kola i odvučen u šumu te strieljan od partizana blizu Lučelnice.

IVANČIĆ KARLO, žpk. u Otrcu. 24. x. 1943. mučen i strieljan.

IVANKOVIĆ o. fra. LADISLAV, žpk. u Kozici. 29. VIII. 1942. strieljan pred očima svoje majke. Partizani su tom prilikom još poubijali 80 ljudi i 200 kuća zapalili.

JAKOBOVIĆ ANTO, žpk. u Raštevicu. U srpnju 1944. podpuno poludio od partizanskih strahota i doživljenih bombardiranja.

JURAIĆ IVAN, žpk. u Rakovici. 1942. strieljan od partizana u Slunju. Prije samog strieljanja morao si je sam izkopati grob. Živ je iza strieljanja zatrpan. Grobar je primietio, da je još živ i dozvao partizane, koji su ga ponovno strieljali.

JURIČEV IVO, žpk. u Rogoznici. U svibnju 1944. sasječen od četnika na putu u Šibenik.

JURIČEV ANTO, prefekt sjemeništa u Šibeniku. 8. V. 1944. na blagdan Gospe od Loreta ubijen od četnika kada je s oltara propoviedao u Primoštenu.

JURIČEV o. fra. DIONIZIJE, dvorski kapelan i ustaški dušobrižnik. 18. Ix. 1943. poginuo od partizana u Dimcu kod Butiga.

JURKOVIĆ o. fra. JULIJAN, gvardijan u Rami. 14. VII. 1942. zaklan od partizana u Rami Šćitu. Crkvu Gospe Ramske su zapalili, a samostan opljačkali i porušili.

KAMARIĆ DRAGUTIN, bogoslov. I. V. 1942. poginuo na Boračkom jezeru od partizanske zasjede.

KALINIĆ o. fra.
profesor. 24. Ix. 194
nuo prilikom vojnič
hvata u selu Brnaze
spasavao iz vatre Ti
sovo i sveto ulje.

KARAMAN ŠIMU
u Dugom Polju. 5. I
strieljan od partiza
Uzkrs u planini Mosc

KARNINČIĆ o. M
dominikanac, 22. II.
stradao prilikom bo
ranja Zagreba, a nje
djeni brat poginuo
likom prvog zračnog
daja na Split.

KAURINOVIĆ Ms
SIP, žpk. u Priedoru.
1942. ubijen zajedno
Hrvata u Priedoru oc
ženih partizana i čet

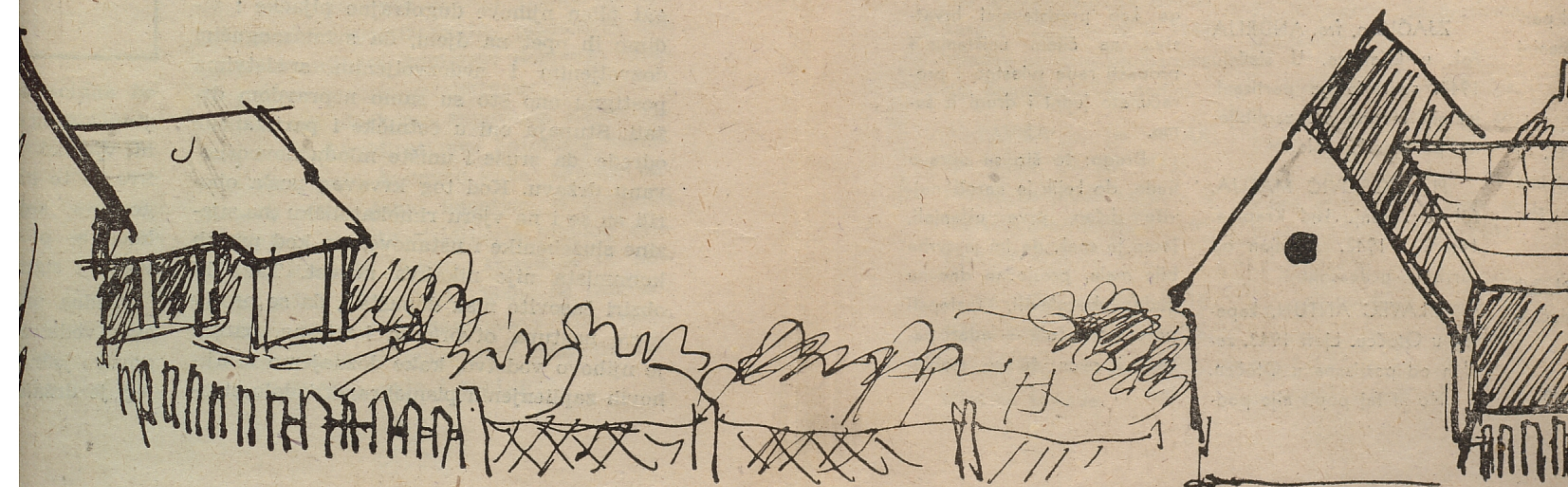
KISS DRAGUTN,
Mljetu. 9. Ix. 1943. s
od partizana na Mljet

KOLARIĆ LADISL
u Kompolju kod Brinj
jen 1943. bombom u
stanu od četnika.

KORAČ o. BRAN
stradao prilikom bom
dominikanac, 22. II.
ranja Zagreba.

KOTNIK IVAN, biv
ni svećenik u miru. 19
bješen u Starim Mila
ma kod Vinkovaca.

KNEŽEVIĆ MAR
kapelan u Nuniću, 2
1941. pekli ga na ra
na Badnjak donieli ga
nici kao božićnu če

N, žpk. u
. 1943. su-
d partizana
.

Ć Juraj, ž.
II. 1941. na
polje« od
a i četnika
ac i pečen
s ustaškim
avom Sari-
i ljudi hva-
na jednoj

EKOSLAV,
i. U jesen
je sklonio,
voj majci
ne će u-
oruči po
partizani
ju. Majka
onda stri-

Ć o. fra.
dhumu. I.
od parti-
ak.

Ć Pavao,
kraj Šida.
bijen od

UN, žpk.
II. 1943.
dvučen u
od parti-
.

O, žpk. u
. mučen

fra. LA-
ozici. 29.
pred o-

čima svoje majke. Partizani su tom prilikom još poubijali 80 ljudi i 200 kuća zapalili.

JAKOBOVIĆ ANTO, žpk. u Rašteviću. U sprnju 1944. podpuno poludio od partizanskih strahota i doživljenih bombardiranja.

JURAIĆ IVAN, žpk. u Rakovici. 1942. strieljan od partizana u Slunju. Prije samog strieljanja morao si je sam izkopati grob. Živ je iza strieljanja zatrpan. Grobar je primietio, da je još živ i dozvao partizane, koji su ga ponovno strieljali.

JURIČEV IVO, žpk. u Rogoznici. U svibnju 1944. sasječen od četnika na putu u Šibenik.

JURIČEV ANTO, prefekt sjemeništa u Šibeniku. 8. V. 1944. na blagdan Gospe od Loreta ubijen od četnika kada je s oltara propoviedao u Primoštenu.

JURIČEV o. fra. DIONIZIJE, dvorski kapelan i ustaški dušobrižnik. 18. Ix. 1943. poginuo od partizana u Dimcu kod Butiga.

JURKOVIĆ o. fra. JULIJAN, gvardijan u Rami. 14. VII. 1942. zaklan od partizana u Rami Šćitu. Crkvu Gospe Ramske su zapalili, a samostan opljačkali i porušili.

KAMARIĆ DRAGUTIN, bogoslov. I. V. 1942. poginuo na Boračkom jezeru od partizanske zasjede.

KALINIĆ o. fra. Rafael, profesor. 24. Ix. 1943. poginuo prilikom vojničkih podhvata u selu Brnaze, kad je spasavao iz vatre Tielo Isusovo i sveto ulje.

KARAMAN ŠIMUN, žpk. u Dugom Polju. 5. IV. 1942. strieljan od partizana na Uzkrs u planini Mosoru.

KARNINČIĆ o. MANES, dominikanac, 22. II. 1944. stradao prilikom bombardiranja Zagreba, a njegov rodjeni brat poginuo je prilikom prvog zračnog napadaja na Split.

KAURINOVIĆ Msgr. JOSIP, žpk. u Priedoru. 17. V. 1942. ubijen zajedno s 300 Hrvata u Priedoru od udruženih partizana i četnika.

KISS DRAGUTN, žpk. u Mljetu. 9. Ix. 1943. strieljan od partizana na Mljetu.

KOLARIĆ LADISLAV, ž. u Kompolju kod Brinja, ubijen 1943. bombom u svom stanu od četnika.

KORAČ o. BRANIMIR, stradao prilikom bombardi- dominikanac, 22. II. 1944. ranja Zagreba.

KOTNIK IVAN, bivši vojni svećenik u miru. 1944. obješen u Starim Milanovcima kod Vinkovaca.

KNEŽEVIĆ MARIJAN, kapelan u Nuniću. 24. XII. 1941. pekli ga na ražnju i na Badnjak donieli ga četnici kao božićnu čestitku njegovu selu u Ravnim Kotarima.

KUVAČ NIKOLA, žpk. u Ljubču. 2. xI. 1943. stradao prilikom bombardiranja grada Zadra, kamo se sklonio od partizana.

LAPIĆ o. fra. MILAN, profesor na gimnaziji u Sinju, franjevac prov. Presv. Odkupitelja. 24. Ix. 1943. ubijen od partizana u selu Ravni Do po naredbi svoga nekadanjeg učenika Bogdana Peko.

LIZATOVIĆ ANTE, žpk. u Kukuruzarima. 3. V. 1943. odveden , opljačkan i strieljan od partizana u Kukuruzarima.

LOVRETIĆ SREĆKO, žpk. u Luci. Ljeti 1942. partizani ga svezana živa bacili u more.

LUPI o. SERAFIN, dominikanac, kateheta. Osim svog materinjeg jezika govorio je još slovenski, češki, poljski, ruski, bugarski, talijanski, francuzki, španjolski, portugalski, mađarski, holandezki, njemački, englezki, latinski, grčki, hebrejski i arapski. 22. II. 1944. stradao prilikom bombardiranja Zagreba.

MAGAŠ LJUBO, žpk. u Kolan Barbatu na Pagu. 26. VI. 1943. strieljan od partizana.

MANONI IVAN, žpk. u Ravi. 26. VII. uhvaćen i ubijen od partizana.

MARTINAC JOSIP, žpk. u Voćinu. 17. III. 1943. mučen i strieljan od partizana u Papuku.

MATIJEVIĆ JURAJ, žpk. u Gerovu. 1943. ubijen od partizana u Gerovu.

MILANOVIĆ o. fra. Stanko, vojni dušobrižnik. 26. x. 1944. stradao od partizanske mine na putu kod Klisa.

MILETIĆ IVAN, žpk. u Višegradu i poslije kapelan u Bieljini. 26. xı. 1943. silno mučen i sav natečen i gnojav konačno strieljan kraj Bieljine.

MILINOVIĆ ZVONIMIR, žpk. u Podstenju. 1943. ubijen od partizana u Podstenju.

MIOČ o. fra. BORIVOJ, žpk. u Žeravcu kod Dervente. U svibnju 1944. od partizana živ podkovan i nakon muka ubijen u Glamoču.

MLADINA JURAJ, žpk. u Zasioku. 6. xı. 1941. razapet na stablo od četnika u okolici Sinja.

NALETILIĆ o. fra STJEPAN, žpk. u Kongori. 17. V. 1942. ubijen od partizana u Kongori.

NESTOR MAKS WALDEMAR, žpk. Bosanskog Petrovca sa sjedištem u Drvaru. 27. VII. 1941. putovao je kući iz Knina u Drvar i na putu na željezničkoj postaji Trubar, a neki vele na postaji Tiškovce izveli ga četnici i strieljali. S njim je stradalo preko 350 osoba, a liepe naseobine Drvar, Oštrelj, Srnetica i t. d. pretvorene su u pusta garišta.

ORLANDINI o. ANDJELKO, dominikanac. Životno mu je djelo dolazak dominikanaca u Zagreb. 22. II. 1944. stradao prilikom bombardiranja Zagreba u 78. godini.

PAVIŠA o. fra PETAR, žpk. Baška. 10. xıı. 1943. uhvaćen na brodu na putu iz Metkovića u Makarsku i strieljan na Hvaru.

PAVLOV o. fra. ANTE, žpk. u Kruševu kod Obrovca. 17. I. 1944. sasječen od četnika na komade.

PEDIŠIĆ IVO, žpk. u Ražancu. 6. xl. 1944. strieljan od partizana zajedno s 14 obitelji.

PERIĆ MARIJAN, bogoslov. Ljeti 1941. poginuo od partizana u Lukavcu.

PERUŠINA GJURO, zač. kanonik u miru. U lipnju 1944. ubijen od četnika u Donjoj Lastvi na cesti.

PETRANOVIĆ STJEPAN, žpk. u Bribiru i kanonik. Bio je osobiti prijatelj bivšeg bana Šubašića. Tri puta je od partizana odveden i vječno mu se grozili paležem i ubojstvom. Kada su ga treći put pustili, on je od silnog mrcvarenja poludio. Iza toga je sav izcrpen umro u bolnici u travnju 1944.

PINTAR VILIM, žpk. u Velikoj. 21. III. 1943. stradao od bombi prilikom tjeranja partizana u Velikoj.

PRETNER JOSIP, žpk. u Liču. 1943. ubijen od partizana u Liču.

PUTICA VIDE, žpk. u miru. 6. xl. 1942. ubijen od partizana u Prenj-Dubravama. Kasnije ga bacili u zahod, polili benzinom i zapalili.

RAČIĆ JAKOV, žpk. u Grablju. U prosincu 1943. zaklan od partizana u Grablju.

RADOJKOVIĆ Marijan, svećenik u miru. 26. xı. 1942. ubijen od partizana u Podgori.

ROGULJ fra. TOMO, dominikanac. 22. II. 1944. stradao prilikom bombardiranja Zagreba.

RONAC o. fra. IVAN, žpk. u Unešiću. 17. V. 1944. živ je saderan od partizana u Knežiću.

RUBIGNONI ANTE, žpk. u Kaštel Sućurcu. 5. xıı. 1943. ubijen od zrakoplova pred oltarom, kad je htio služiti blagoslov. S njim je stradalo preko 100 vjernika.

SAJE ALOJZIJE, isusovac. 9. VII. 1944. dobio je hitac u zatiljak na putu kroz Staro Petrovo Selo od angloamerričkih zrakoplova.

SILOV o. fra. PAVAO, žpk. u Promini. 29. VI. 1942. bio je napadaj partizana na Prominu, župnik se branio i kad mu je ponestalo metaka, partizani su ga kundacima zatukli i sjekirama sasjekli.

SLIČKOVIĆ o. fra. VIKTOR, žpk. u Brajkovićima, franjevac prov. Bosne Srebrne. 29. lx. 1942. vodili su ga sa sobom kao sužnja 40 dana i nakon toga mučili i strieljali.

STANIĆ IVAN, žpk. iz Svinišća. 26. V. 1943. peki ga i tukli partizani u Dubravi i nakon toga strieljali i bacili u jamu.

STOŠIĆ KRSTO, zač. kanonik i kateheta u Šibeniku. 1943. stradao prilikom bombardiranja Šibenika od angolameričkih zrakoplova.

STUPARIĆ VLADIMIR, žpk. u Sincu kot. Otočac. 1943. ubijen od partizana u Sincu.

ŠARIĆ IVO, žpk. u Primoštenu, 4. VI. 1944. sasječen od četnika u blizini sela Primoštena.

ŠIMIĆ o. fra. BOŽIDAR, žpk. u Plini. 10. ıx. 1943. strieljan od partizana na obali Neretve kod Opuzena.

ŠIMUNOVIĆ KUZMA, žpk. u Gornjem Humcu na Braču. 19. III. 1944. strieljan.

ŠIMRAK Dr IVAN, duhovni pomoćnik u Žumberku. 9. VI. 1944. poginuo prilikom čišćenja partizana u Žumberku.

ŠOLC o. fra. SIDONIJE, vjeroučitelj u Našicama. 24. V. 1942. bio je pozvan služiti misu u neko selo. Na putu uhvaćen i strieljan od partizana izvan Sapine u planini Papuku.

ŠPORER LADISLAV, žpk. u Delnicama. I. xıı. 1941. ubijen revolverskim metcima od partizana, kad je išao služiti zornicu.

ŠTIMAC DRAGUTIN, žpk u Drežnik Gradu. U siečnju 1943. strieljan.

TIČIĆ IVO, kapelan u Pagu. 26. VI. 1943. strieljan od partizana. Nad samom jamom tražili su od njega: »Odreci se Boga, pa ćemo te pustiti.«

TOMAS ILIJA, žpk. u Klepcima. U noći na 30. IV. i I. V. 1942. strašno mučen i izboden noževima od partizana. Na čelu mu napravljen sasjek sjekirom u obliku križa, a mrtva ga baciše u kanal rieke Bregave. Na tielu mu pronadjena 21 rana.

TOMLJENOVIĆ BLAŽ, žpk. u Hrvatskom Blagaju. U jesen 1942. uhvaćen na putu u Slunj. Odveden u selo Sića na njihovu komandu tamo mučen i »živ sasječen poput govedčeta u mesnici.«

VEZILIĆ o. fra. METOD, profesor i župnik u Bajagiću. 18. V. 1944. strieljan od partizana u Vrdovu u planini kod Sinja.

VICULIN o. JORDAN, dominikanac, pučki misionar i skladatelj. 22. II. 1944. stradao prilikom bombardiranja Zagreba.

VLAHOVIĆ STJEPAN žpk u Desnima. 26. VI. 1942. strieljan pred narodom od Talijana.

VLASOV ALEKSANDER, žpk. u Prgomelju kod Bjelovara. 27. VII. 1942. ubijen od partizana kod župne crkve u Dičniku kod Garešnice.

WEIS ANTUN, vojni dušobrižnik, bojnik. 2. II. 1943. nestao i valjda stradao s hrvatskom legijom u Staljingradu. Brat mu Rikard takodjer svećenik, mučenik.

WEIS RIKARD, kapelan u Modriči. 24. III. 1944. mučen, osudjen i strieljan od partizana u Gradačcu.

ZJAČIĆ o. fra. ANDRIJA žpk. u Lišanima. U siečnju 1944. sadrieše ga partizani, jer nije mogao vući zagliblјena partizanska kola.

Pl. ŽIGROVIĆ MATIJA, žpk. u Jesenju kod Krapine. 18. VI. 1943. strieljan od partizana u Jesenju.

ŽILAVEC ANTUN, kapelan u Otočcu. Ljeti 1943. zaklan od partizana u Otočcu.

No ni taj popis nije podpun, jer se za sudbinu nekih isusovaca, franjevaca i svećenika još ne zna. Za neke znamo, da su sigurno poginuli, ali nemamo sasma sigurnih podataka i svjedoka njihove smrti.

Osim toga umrlo je oko 20 svećenika od tifusa. Imamo takodjer i živih mučenika tako su na primjer strieljani Don Mate Hraste, župnik u Mircima na Braču i o. fra. Roko Bogišić, župnik u Banjevcima, ali su rane preboljli.

Zanimiv slučaj mučeničtva je proživio Don Ivan Braenović, župnik u Škaljarima iz Kotorske biskupije. Dogodilo se to 31. siečnja 1944. god. On se upravo spremao, da rekne svetu misu u svojoj župnoj crkvi, kad mu doleti u crkvu jedan čovjek u odori talijanskog častnika i preda mu pismo na koje on mora odmah odgovoriti. On otvori pismo, a onaj častnik naglo trgne nož i počne ga njime bosti. Neko su se vrieme hrvali ,ali zločincu je uspjelo, da župniku prepara trbušnu opnu, ozliedi crieva, probije jetra, a zadao mu je ubod nožem u čelo i mišicu na ruci. Na jednoj ruci župniku tri prsta još tamo vise, a na drugoj ruci dva iznemogli vise. Onaj častnik je iza toga pobjegao, a župnik je posljednjom snagom došao do vrata i tamo zvao u pomoć. Ljudi mu pomogli do bolnice i on je ipak ostao živ.

Poldrug stotine!

Ne radi se samo o onih par slučajno poginulih, već o velikoj većini **obtuženih** i **osudjenih.**

Dvije su činjenice jasne: nabrojeni i nenabrojeni postradali stradali su prije svega kao predstavnici hrvatstva, na čijem uništenju i propasti rade sviestno i proračunato jedni i drugi iz šume.

Drugo: to što su upravo ljude, do kojih je narod najviše držao, prve uklanjali, jasan je znak, da im je svrha bila male, prosječne dnevne ljude obezglaviti, raztepsti po onom načelu — udari pastira i ovce će se razbježati . . .

Ratni izvjestitelj U. V. VLADIMIR GROSPIĆ

JEDAN JE IPAK OSTAO

Lika i Primorje dva različita predjela, a medju njima pružio se greben starca Velebita, gdje su nekada Mlečići razprostirali vlast sječe i uništavanja njegove nadasve liepe šume, kada je stenjao pod udarcima tisuću sjekira, a poslije čamio u robstvu nasilnika i šumskih hajduka doživljujući riedke dane podpune slobode i sigurnosti.

Služio je i kao utočište revolucionarnih hrvatskih sinova, koji su se sklanjali pred neprijateljskim kundacima i nasiljima spremajući oružani odpor ovakvim bezdušnim proganjanjima. Izrazit primjer je 1932. godina, kada je najodporniji dio ustaških boraca prošao njegove klance i skloništa dižući ustanak protiv srbske vlasti i kralja.

Velebit — koji u sebi krije svu borbenost i žilavost hrvatskih vojnika u sukobu s neprijateljskim nakanama, da uguše narod u njegovu razvitku i spriečе organiziranje i stvaranje složne narodne zajednice u granicama Države.

Velebit progovara svakog dana i jamac je naše uporne i bezkompromisne borbe. Njega brane hrabri ustaše ovog kraja i ne daju, da bude utočište ološa i razbojničkih velikosrbskih plaćenika.

— Bili smo u zasjedi povrh Trnovca na jednom prelazu preko Jadovnog — pripoviedao je mladi ustaša očevidac ove borbe. Naš zapovjednik ustaški vodnik Milan F. krenuo je s rojem vojnika, da dočeka skupinu partizana, koja je trebala proći prema dobivenim podatcima baš preko mjesta odredišta zaklonjena šumom i noći, što je bila sakrila svojim velom ove šikare i grmlje.

Vidimo ustaše tiho prolaziti radostnih lica, a kroz misao prolaze različite predpostavke, kako će neprijatelja iznenaditi i zadati mu gubitke, kojima se sigurno ne će nadati.

Noć je izpunjena ponekada mjesečevim zrakama, koje oskudno iza prolazećih oblaka izpunjavaju neobraštene proplanke i rub šume, a prasak prelomljenih grančica svjedoči, da ovuda prolaze čudni ljudi nerazumljivih namjera. Okreti glave pokazuju njihovu oprez-nost, jer neprijatelj može svakog časa pokušati omesti postavljenu zadaću.

Napravljen je razpored. Vojnici su polegli i čekaju. Čudno je to! Ovdje leže već duže vremena, a nitko ne dolazi. Dokle će ovako čekati?

— Pst! . . . čuje se glas vodnika. Ostali su naperili uši i osluškuju. Tamo malo podalje može se točno razabrati, da se netko kreće. Zaobilaze . . . kao da su znali, da ih netko »radostno« očekuje. Drže se ruba šume, ali ne idu po livadi, nego nekoliko metara u šumi ne izlazeći na vidik. Strah i nesigurnost ih uviek prati.

Dvojica su izašla i nešto se ogledavaju. Nerazumljiv razgovor i nekoliko ugovorenih znakova rukom, poslije čega užurbano podjoše dalje. Više nema čekanja! Vodnik je skočio i spustio »rafal« iz vjerne parabele, a jedan od odmetnika pade na zemlju, dok se drugi baci u šumu.

— Mi smo odmah pripucali, a granje se poče bjesomučno lomiti. Banditi se razbježaše na sve strane tražeći zakloništa. Nisu dospjeli ni jedan naboj izpaliti. Naš je plien dvie puške i nešto naboja.

Rekli bi, da se ovo nije izplatilo. Možda bi tako i bilo, da nije ubijen i odmetnik domaći čovjek iz Brušana partizan Š., koji je strahovao narod ovoga kraja. Iz osobne knjižice se saznaje, da ju je izdao »nabavljački odbor za narodno-oslobodilačku vojsku«. Isti je »nabavljao« od hrvatskih seljaka stalno pljačkajući sve do čega je dolazio od siromašnih stanovnika ličkog krša, a zanimanjem je »partizanski mesar«. Osim klanja stoke izučio je kod partizana i druga razna klanja . . . Njegov zanat je kao stvoren za potrebe šumske vojske. Liepo zanimanje i zahvalna udjelba! Srbi su upotrebljavali izdajnike hrvatskog naroda ogradjujući se pred hrvatskim stanovništvom, da ih pljačkaju i uništavaju baš njihovi vlastiti sinovi.

— Poginuo je krvolok, koji je toliko zla napravio ovoj sirotinji i kraju za čitavo vrieme svoje »borbe« pljačkajući od 1941. godine do sadašnjeg časa.

DNEVNI ŽIVOT

»Ajde mali zajaši malo mojeg »Titu« stalno ideš pješke, odmori se i ti malo«, tako mi je govorio pok. zastavnik Nikola Horvat, kada smo bili zajedno u jedom većem podhvatu u Bilogori. Bili smo nerazdvojni, on, vodnik Matija, i ja. Pun prijateljskih osjećanja prema svakome, prema svojim vojničarima najviše.

Pošli smo u podhvat, uzput je Nikica dao svoj strojosamokres svom tekliću a mi smo pošli napried. Išli smo nas trojica šutke kroz neku šumicu, iznenada zapuca sa svih strana, Nikica pojuri napried svojim ljudima, ja mu još doviknem: »Nemaš šmajser« a on odvrati: »Dosta mi je i samokresa.«

Borba je trajala dosta dugo, Nikicu sam vidio kako juriša pred svojim ljudima, tad sam ga izgubio iz vida.

Poslije borbe našli smo se opet, Nikica je imao na sebi strojosamokres. Upitam ga gdje je našao svoga teklića, »Nisam ga ni vidio«, »A odakle ti onda šmajser?« upitam ga. »Posudio sam ga od jednog »druga komesara«, odgovori mi on lakonski.

Poslije su mi njegovi ljudi pričali: »I letio je iz šume u neki kukuruz, čuli smo nekoliko hitaca, kada smo stigli onamo, vidimo kako zastavnik posudjuje taj šmajser, veli nam zastavnik, »Htio je on mene, ali moj »Vis« je bio brži.«

I sada si se borio, Nikica, branio si Hrvatsku zajedno s Tvojim otcem, borili ste se jedan do drugoga, otac do sina, ustaša do ustaše, junak do junaka, pali ste u jurišu jedan do drugoga.

Takav je bio Nikica, živio je za Hrvatsku, borio se za Hrvatsku, pao je za Hrvatsku. Pao je još jedan predstavnik hrvatskog sveučilišta, potvrdio je još jedan od nas da hrvatski sveučilištarci drže svoju prisegu koju su položili Poglavniku i Hrvatskoj, da su spremni položiti sve svoje za sretniju budućnost HRVATSKE DRŽAVE I HRVATSKOG NARODA.

ZVONIMIR BLÜML ratni izvj. U. V.

NAŠA OGNJIŠTA I BOJIŠTA

S JEDNE I S DRUGE STRANE . . .

Još nije podpuno završeno priredjivanje ovog broja o poginulim hrvatskim svećenicima, a već su pale — nove žrtve.

Da ne govorim o cielom tom pitanju sa strogo vjerske strane — ubijanje svećenika u nekom narodu je u svakom slučaju i prije svega usmjereno protiv naroda kao cjeline i samosvojne jedinice.

Inteligencija — školani ljudi uobće važan su dio naroda. Ne može se govoriti o prednosti ili većoj vriednosti jednih ili drugih — školanih i neškolanih, jer jedni bez drugih su nepodpuni i ne mogu zasebno živjeti. Jedni s drugima čine narod. Svećenstvo pak je onaj dio inteligencije, koji je po svom zvanju najbliže narodu. To su oni ljudi kojima najprvima hrvatski seljak, mali čovjek dolazi u svakoj neprilici i nezgodi pitati što da radi. Još jasnije ljudi, koji imadu vrlo velikog utjecaja na narod.

Doda li se pak da se radi o ljudima, koji su upravo iz naroda niknuli i osjećaju živo s njim — tada je jasno i razumljivo zašto je broj poubijanih svećenika toliko velik.

Potrebno je stvoriti bezglavu masu, koja osim toga što ne zna kamo bi se okrenula — boji se vlastite sjene. Treba natjerati malim ljudima strah u kosti, da poslije čine stvari na koje prije ne bi pristali ni pod čijim i ni pod kakovim nagovaranjem. Cilj je tu — obezglaviti i zastrašiti. Obezglavljivanje — jasno — nije nešto nježnoga, jednako kao ni smrtno zastrašivanje.

Stališ Berislavića, Erdedia, Grgura Ninskoga, (ne onog po jugoslavenskoj lažnoj promičbi stvorenog!), Tavilića, Dobrile, starca Milovana, i mnogih drugih i u današnjim danima upodpunjuje dosljedno i dostojno knjigu svojih predšastnika.

Ne radi se o (po zlonamjernoj tendenciji) izmišljenom papstvu i sličnim pripoviestima, "klerikalizmu" — radi se o ljudima, koji su radili za hrvatski narod, koji su mu koristili i posvetili cieli svoj život za vječna i vremenita dobra hrvatskog naroda, radi se dalje o stotinama školanih hrvatskih ljudi, koji su bili najrevnije pristupili poslu.

Promatrano s te strane — možda je razumljivije zašto mnogi bezkičmenjaci u Zagrebu ponavljaju i deru stalno istu kozu: "meni ne će nitko ništa učiniti." S tim su si upravo dali najbolju izkaznicu. Oni su u narodnom poslu zaista mnogo manje vriedni od najobičnijeg čarkara, i po vlastitom priznanju i po činjenicama, i eto, čak po vlastitim nadama — obzirom na neprijateljevu ocjenu i mišljenje. Jasnije — neprijatelj koji hoće uništiti sve što je hrvatsko takove vajne "Hrvate" uobće ne smatra za sebe opasnima.

Ne želim reći frazu, a niti nije fraza, kad reknem, da će jednom već sve to biti "kalkulirano." Ili su ti isti tako glupi da smo i mi jednako glupi da ćemo ih mimoilaziti uviek s kaznom i plaćom.

Croatian National Representation for Independence of Croatia

Hrvatsko Narodno Predstavništvo Za Nezavisnu Hrvatsku Državu

REPUBLIC BUILDING
N. S. PITTSBURGH, PA.
U. S. OF AMERICA

EX. NO. 614 /H.C.N.C. 38 — 30. studenoga 1935.

P U N O M O Ć

izvojena po

II. HRVATSKOM NARODNOM SABORU

DR. ANTI PAVELIĆU

HRVATI nastanjeni u Sjedinjenim Državama Sjeverne Amerike, Kanade, Južne Amerike, Belgije, Austrije i Njemačke, preko svojih ovlaštenih i opunomoćenih delegata, sakupljenih na II. Hrvatskom Narodnom Saboru u gradu Chicagu, državi Illinois u Sjedinjenim Državama Sjeverne Amerike, dana 30. studenoga 1935., reprezentirajući preko milijun iseljenih Hrvata, a tumačeći želje i zahtjeve cijelog hrvatskog naroda, poslije svestrane rasprave o položaju u kom se nalazi hrvatski narod, jednoglasno prihvaćaju slijedeći zaključak o punomoći zastupanja hrvatskog naroda:

Kako hrvatski narod uslijed postojećeg političkog sistema koji danas vlada u Hrvatskoj ne može dati izražaja svojim zahtjevima, niti može slobodno da izrazi medjunarodnim forumima, odgovornim faktorima i svjetskoj javnosti svoje zahtjeve, to mi iseljeni Hrvati, tumačeći volju i osjećaje cijelog hrvatskog naroda u ime svoje i u ime Hrvata u Hrvatskoj, dajemo

P U N O M O Ć

o punom pravu zastupanja hrvatskog naroda pred medjunarodnim forumima, vladama i svjetskom javnošću

DRU ANTI PAVELIĆU

Ovu punomoć smatramo pravovaljanom sve dotle dok se hrvatskom narodu ne dade mogućnost da potpuno slobodno svojom voljom bira na slobodnim izborima sebi zakonite predstavnike, koja volja ima biti garantirana medjunarodnom kontrolom.

II. Hrvatski Narodni Sabor zaključuje da se ova punomoć dostavi u ruke Dr. Ante Pavelića.

Dano u Chicago, Illinois u Sjedinjenim Državama Sjeverne Amerike, dne 30. studenoga 1935.

Tajnik — Predsjednik — Blagajnik

Vlastoručni potpisi odbornika Hrvatskog Narodnog Odbora:

(Nastavak na drugoj stranici)

Punomoć sabora američkih Hrvata, kojom ovlašćuju Poglavnika da i u ime 250.000 izseljenih Hrvata zastupa hrvatske probitke

Danas slučajno, jer predstoje preči poslovi.

Ili smo Hrvati — ili radimo za neprijatelja. Tisući puta ponavljamo jedno: ne može biti govora o tome da netko nije "pristaša" ovoga. Da je netko "drugog" mišljenja. Drugo mišljenje je izdajstvo! Drugo mišljenje je sve samo ne hrvatstvo.

Ljudi koji su bili vrlo blizu narodu — najbolje su se pokazali. Može se čestitati da je izmedju tolikih našao se samo jedan — Ritig!

Uobće hrvatsko narodno svećenstvo kako katoličko tako i muslimanski dušobrižnici — oni u narodu, na selima, zabačenim stranama — ostali su najdosljedniji, — gledajući otvoreno istini u oči — prednjače medju svom inteligencijom.

Još samo jedna stvar. Da se je ova i ovakova stvar dogodila na kojo drugoj strani — uzmimo u neutralnoj Švicarskoj bili bi svi ti i takovi već odavna javno žigosani od svih medjunarodnih sudišta zločincima. Kod nas jer je sudbina stavila naše opravdane životne zahtjeve na protivnu stranu od trgovačkih računa velike svjetske gospode u Americi, Englezkoj i drugdje — stavljaju se u narodne "osloboditelje" drumski razbojnici i pljačkaši, krvoloci i ubojice, bogohulnici — a mi svi ostali — ratni smo zločinci.

To je danas — medjutim doći će vrieme, kad će stvari i drugačije izgledati. Medjutim osim redovnog razvoja prilika, kako ga daje naslućivati svršetak 1944. godine — preteći će mnoge i — Vječna pravda.

Mi joj imademo što podastrieti: uz djecu, žene, nejačad, nemoćne, starce, domove, hramove, ognjišta i eto legiju Božjih službenika. Katolički svećenici i muslimanski dušobrižnici ubijani su na pragu svojih hramova, mučeni na najveće blagdane (izrazito jasna nakana), mrcvareni na odredjene načine (križ, razapinjanje i sve slično), — a na suprotnoj strani susrećemo s puškama u rukama — bradate rabine kao komesare, promičbenjake, daleko u pozadini, ili na londonskom krugovalu — i kosmate "protojereje" i "arhimandrite" — kao kapetane i komandante.

Treba li biti jasniji?

M.

NOVI HRVATSKI GENERALI

Svojom odredbom od 22. prosinca 1944. Poglavnik je promaknuo u čin generala ustaške pukovnike:

viteza Antu Moškova,
Ivu Herenčića,
Vilka Pečnikara,
Tomislava Rolfa i
viteza Rafaela Bobana.

JUNACI GOSTI POGLAVNIKA

Na prvi dan Božića priredjen je na Paunovcu, u Ustaškom dječačkom domu Poglavnikov objed većem broju

hrvatskih i njemačkih ranjenika i ratnih ozljedjenika.

Kao svakog Božića, tako su i ove godine njemački i hrvatski ozljedjenici velikom pažnjom Poglavnika njegovi gosti.

Prisutne ozljedjenike pozdravio je i zaželio svima u ime Poglavnika sretan Božić ustaški bojnik Beljan, a poslije njega zahvalio se na visokoj pažnji Poglavnika jedan njemački častnik i hrvatski dočastnik.

U svom govoru naglasio je njemački častnik neslomivu volju u konačnu pobjedu njemačkog i hrvatskog naroda i radost, da je u ovom visokom domu i njemačkim ozljedjenicima pružena čast i radost božićnog blagdana, kojega provode daleko od svojih domova, ali puni sviesti, da će slièdeći Božić u miru i radosti provesti u svojim vlastitim domovima, kada će se ponovno sjetiti današnjega dana, gdje im je u Poglavnikovom domu pružena topla skrb, briga i pažnja.

Objed, priredjen za njemačke i hrvatske ozljedjenike, prošao je u srdačnom razpoloženju i radosti. Tu je onima, koji su svoju krv dali za sreću i bolju budućnost obih naroda, pružen dokaz ljubavi s najvišeg mjesta za sve one i njemačke i hrvatske vojnike, koji su izložili svoej živote u borbi za dobro svojih naroda.

NOVE ŽRTVE

U mjestu Sv. Ivan Zelina, vršila su dvojica iztaknuti Ustaše i to: Šimun Šimunec dužnost ustaškog logornika, a njegov posinak — Veljko Piljek dužnost logornika ustaške mladeži. Obojica, vršila su svoje dužnosti vanrednom požrtvovnosti i predanosti! Oba su žarko ljubili svoj Rod i Dom. Šimun Šimunec, odmah po osnutku Nezavisne Države Hrvatske, svrstao se u redove ustaške. Njegov posinak Veljko borio se sa ostalim neustrašivo dulje vrieme u Bosni protiv neprijatelja. Vojničku naobrazbu stekao je u Njemačkoj.

U noći od 7. na 8. rujna ove godine upala je nenadano partizanska rulja u mjesto Sv. Ivan Zelina. Brojčano, daleko slabiji Ustaše u mjestu uspješno su branili mjesto nekoliko sati, sve dok nije stigla pomoć iz Zagreba.

U toj borbi bude težko ranjen mladi junak Ustaša — Veljko, kog odnesoše drugovi u kuću poočima i položiše na krevet. Šimunec i njegova dobra žena poduzeli su sve moguće, da spase život svog posinka, kad najednoč provale u kuću partizanske hijene i uz rieči: »neš više piti naše krvi« opale u umirućeg Veljka nekoliko metaka, a Šimuna Šimunca svezaše i u šumu odvedoše.

Sve ovo izveli su zlikovci u nazočnosti sirotne žene, koja je te noći izgubila i posinka i muža, kog je, nakon desetdnevnog traganja našla u šumi, tek plitko zagrnute zemljom, nakon što su ga prije na zvjerski način ubili.

Ovi banditi, pri odlazku opljačkali su cielu kuću tako temeljito, da su sobom ponieli i istu krvavu plahtu, koju su izpod mrtvog Veljka izvukli.

STALNO ISTO I — JEDNAKO ŽALOSTNO

Domobranska obhodnja našla je u blizini Bosanske Gradiške na skupinu ranjenih partizana, koji su se nalazili u vrlo biednom stanju. Odpremljeni su u bolnicu na liečenje. Oni su bili ranjeni prilikom borbi u području Banje Luke, kada su partizani bili protjerani iz ovog grada. Oni izjavljuju, da je 350 ranjenih partizana umrlo od posljedica rana zadobivenih u toku tih borbi, jer im nije bila pružena nikakva liečnička pomoć, budući da nije bilo ni liekova, ni liečnika, ni zavojnog materijala. To je i bio razlog zbog kojeg su spomenuti partizani pokušali bieg, makar su bili bolestni, da bi zamolili hrvatske oblasti, da im pomognu, kako bi se izliečili.

DAR NJEMAČKOG POSLANIKA

Njemački poslanik preuzv. g. SA-Obergruppenführer vitez Siegfried Kasche uručio je prilikom božićnih blagdana predsjedniku hrvatske državne vlade vitezu dr. Nikoli Mandiću svotu od 500.000.— Kuna za pomoć potrebnima.

Naša vjera u pobjedu

(Uz boravak Poglavnika medju narodom i postrojbama)

„Zima je, istina, ali ja je rado podnosim. Pregorit ću sve, jer znam da je ovo borba za državu i Poglavnika. Dok vidim njega, siguran sam u našu pobjedu."

To je bilo na jednom zimskom postavu u sniežnoj mećavi. Mlad kršan ustaša, sa brzometkom u ruci izgovorivši ove rieči, oduševljeno je gledao za odlazećim Poglavnikom, koji mu je čas prije stisnuo ruku i zanimao se o njegovom stanju »pod puškom« i kod kuće.

A mladić nema ni doma ni nikog od svojih. Popališe i poklaše odmetnici. A on, junački sin hrvatske zemlje već dvie godine s puškom u ruci živi na bojištu, po rovovima i brani državu. S ponosom gleda u svoga Poglavnika, bori se i dalje i vjeruje u Poglavnikovu pobjedu.

„Jel, gospon Poglavnik, mi bomo zdržali — če bo trebalo — i gorše stvari? Glavno je da imamo Vas i državu . . ."

To je rekao jedan sedamdesetgodišnji zagorski seljak kad je u svom selu na staru godinu mogao stisnuti pruženu mu ruku Poglavnika. Ruke su mu se tresle od zime, glas mu je podrhtavao od uzbudjenja, a oči mu se orosiše suzama, kao i svima ostalima, osjetivši svu veličinu Poglavnikova boravka u njihovoj sredini. Jer to naše hrvatsko selo neizmjerno voli svoga Poglavnika, u kojem gleda državu, gleda obstojnost svoga doma, svoje obitelji, svoga dobra, gleda spas svoga naroda.

Iz razgovora s tim seljakom izbija i bojazan da se ne vrati u njihovo selo ono banditsko nasilje, koje je već u nekoliko navrata bilo zarilo svoje pandže u njegov mirni i skromni dom. Stoga je i on, stari seljak uz bok tolikih mladih ustaških boraca spreman i na najteže žrtve, jer zna da se radi o spasu Nezavisne Države Hrvatske, pa stoga on vjeruje u pobjedu . . .

„Radimo koliko možemo. Napinjemo sve sile da proizvodimo što više. Da nije bilo toliko napadaja onih lopova na ovaj kraj, radilo bi se vrlo liepo. Ipak, mi se ne damo. Radit ćemo još više, jer radeći za državu radimo i za svoje obitelji. A bez države bili bi bez svega . . ."

Rieči su to jednog rudarskog radnika prigodom Poglavnikova posjeta jednom rudniku. Mali je to siromašni čovjek, koji već godinama marljivo radi pod zemljom, da crno podzemno blago izveze na danje svietlo gdje će služiti zajednici. Poglavnik je radniku srdačno stisnuo ruku i pogledao ga s puno topline u oči.

Poglavnikov je stisak ruke značio: »Hvala Ti mukotrpni čovječe. Tvoj će trud biti podpunoma nagradjen u posve slobodnoj domovini.« Radnikove su oči govorile: »Poglavniče, vjerujuć u Vašu i našu pobjedu, radit ću podvostručenim silama za našu državu.«

„Zadovoljan sam. Borac, seljak i radnik, sve je to jedna duša. Svi oni, a to znači narod, hoće državu i za nju su spremni sve svoje žrtvovati. Snaga našega naroda i odlučnost naših boraca, jamstvo su naše konačne pobjede . . ."

Ovo je rekao za vrieme puta Poglavnik.

Što bismo još dodali? Tu su nepotrebne dalnje rieči, jer je sve rekao narod, istinski narod koji radi i koji se bori za očuvanje svoje države. A rekao je na koncu i vodja, Poglavnik.

Rečeno je: hoćemo Nezavisnu Državu Hrvatsku!

Rečeno je: radit ćemo za nju podvostručenim snagama!

A oružje hrvatskog borca grmi snažnim glasom, branit ćemo do zadnje kaplje krvi Nezavisnu Državu Hrvatsku!

To su utisci sa svakog puta s Poglavnikom, jer gdje god se On pojavi, svagdje se vidi velika ljubav, velika vjera, velika odlučnost i spremnost za krvlju stečenu Državu, za koju — vjerujuć u konačnu pobjedu — ujedinjen hrvatski narod, okupljen oko svoga Poglavnika, stoji spreman.

MIJO BZIK

Župnik s Neretve

NAPISAO: E. BELUHAN

Don Ilija Tomas nije bio veliki književnik, nije bio učenjak svjetskog glasa, nije bio ni doktor ni biskup, nego obični župnik u Klepcima na Neretvi. Kad bi crkvenu hierarhiju uzporedili s mozaikom, onda bi Don Iliju našli kao zlatnu pločicu, pučkog govornika i župnika, bez koje se život Crkve ne da ni zamisliti. Bio je on čovjek sa sela, ali kad je on svršio visoke škole, nije na njem ostalo ništa priprostoga, jednostavnoga i seljačkoga. Tko bi ga samo malo promatrao na njegovu poslu i dužnostima, kazao bi odmah, da je prije kakav plemić ili gradski gospodin, nego li šesto diete seljaka iz Drinovca. Živio je medju jednostavnim pukom, pa se njegova velegradska otmjenost i finoća još više izticala. U isusovačkoj gimnaziji u Travniku i kasnije u bogosloviji u Sarajevu bio je osrednji djak. Radi njegove otvorenosti, vedrine i iskrenosti cienili su ga i djaci i poglavari. S vremenom se razvio u dobrog organizatora, još boljeg savjetnika i izvanrednog govornika.

Jednom sam ga imao prilike slušati, bilo je to na mladoj misi njegova rodjaka Ivana Tomasa u Bielom Polju kod Mostara. Nas bogoslove težko je mogla kakva propovied osvojiti. Mi se toga naslušamo svake nedjelje dvije, pa svaki dan punkta (točke) za razmatranje, i u slušanju propovjedi bili smo mi narod strogih kritičara. Pod tom misom slušali smo savršenog govornika. Bio je to Don Ilija. Čim je počeo, nastala je podpuna tišina. Govorio je o uzvišenosti svećeničkog zvanja i sve nas je zbilja osvojio.

Tom zgodom bogoslovi pjevači odpjevali su u crkvi Köstlingerovu misu, a izvan crkve orile se hrvatske pjesme. I obično se dogadjalo, da su poslije ovakovih manifestacija uzvanici Hrvati morali u zatvor. Ovaj puta bilo je obratno. Išli su u zatvor žandari. Probudila se u nekima hrvatska krv, i ne samo da nisu dali Srbima dirnuti u sakupljeni sviet, nego su i sami u tom katoličkom i hrvatskom veselju sudjelovali. Zasluga je to bila velikog ugleda Crkve i njezinih uzornih svećenika.

Gledao je on otvorenim očima na sve prilike prije rata, koje su se odigravale oko njega. Imao je on prilike slušati napadaje na katoličku crkvu, na katoličke biskupe i svećenstvo, znao je on, kako su dušmani vjere i njegove odgojitelje htjeli protjerati na otok Vis. No borba protiv vjere, izgleda, da je doživjela vrhunac u vrieme, kada je bivša država htjela urediti svoje odnose prema katoličkoj crkvi u državnom sporazumu sa svetom Stolicom. I taj konkordat donio bi sigurno i neke diplomatske uspjehe, ali digla se ružna i Srbima svojstvena podmukla borba protiv toga konkordata, dok nije bio konačno odbačen i srušen. Barem tada nisu ustaše bili na vladi, da bi i zato oni bili krivi.

Sve je to Don Ilija zdravim očima gledao, i nije čudo, da je brzo došao do uvjerenja, da se može i za vjeru u hrvatskom narodu učiniti najviše tada, kada Hrvati dobiju svoju državu i budu svoji na svome. Zato se radostna srdca prihvaća baš ustaške ideje i već godine 1937. vidimo ga kao zakletog ustašu u jeku rada, napora i borbe. A mnogi bogoslovi pjevači na onoj mladoj misi u Bielom Polju, upravo su mu na tom zavidjeli. Oni moraju još po dvije, tri godine čekati, dok ne svrše škole, a evo on već onda kao ustaša neumorno radi i organizira narod.

Vršio je svoju službu na težkom terenu s onu stranu rieke Neretve kao župnik u Klepcima. I njegov narod bio je za vrieme sloma zrio za slobodu. Nisu oni bili nepripravni. Sada se radilo o Hrvatskoj i za tu ideju oni su bili svi kao jedan. Oni će se izpočetka makar i kamenjem boriti za svoju državu. Odbrana domovine shvaćena je kao odbrana vjere. Rat je započeo a Hrvati ne htjedoše se boriti i ratovati protiv starih saveznika i drugova još iz prošlog svjetskog rata Niemaca i zato bacaju oružje. To odbačeno oružje župnik skuplja i sabire. Radi zajedno sa svojim susjedom s druge strane Neretve župnikom iz Studenaca Don Jurom Vrdoljakom Bišćevićem i njih dvojica kao dva gorostasa ustaju na odbranu svoga naroda od srbskih pljačkaških bandi. Nečuveno je i to, **da oni već 8. travnja 1941. godine** proglašuju hrvatsku državu. Srbi ih u svom biesu hoće smrviti. Ne pomažu ni prietnje njihovih generala iz Mostara i Sarajeva. Promet je prekinut, jer prometno mjesto Čapljinu drže u rašljama dva ustaše, dva katolička župnika i to Don Ilija Tomas i Don Jure Vrdoljak Bišćević, župnik u Studencima. Štogod vojske naleti kroz Čapljinu, oni razoružaju, šta više zarobe i jedan top, a vojnici Hrvati dobrovoljno im sami dolaze kao pojačanje. Tako su oni, odieljeni od svieta i obkoljeni od srbske vojske, izdržali u neprestanim opasnostima i borbama sve do 20. travnja. Onda istom dodjoše Niemci, koji im pružiše pomoć, no zamašitih borba nije ni bilo, jer je službena kapitulacija već usliedila, pa se nisu usudili napadati na Niemce, a bili su oni i te kako iznenadjeni hrvatskom sviešću i ovako naglim preokretom.

Narod je Don Iliju i Don Juru osobito cienio i volio. Na jednom sastanku, koji se održao 1. V. 1941. u Čapljini, jednoglasno i katolici i muslimani priznaju njihov nesebični rad i zaključuju, da će im dignuti spomenike ili tražiti za njih kakovu visoku čast, položaj i službu, već radi toga, što se baš njima ima zahvaliti, da su odbranili cieli kraj od pljačkaških bandi. Oni se izgovaraju, a Don Ilija je tom zgodom rekao: »Ljudi Božji, ja sam najprije katolički svećenik i diete svoga naroda, pa hvala Bogu, što sam svome narodu koristio. Za časti i položaje već će se naći ljudi, ali nama treba ljudi rada s uzvišenim ciljem, da koristimo narodu.«

Liepa mu je bila ta osebina, što je volio tihi, marljivi rad, a lovorike neka drugi beru. Ne dugo iza toga imenovan je Don Ilija za glavnog ustaškog povjerenika za cieli onaj kraj. I on nastavlja svojim dnevnim radom, a prvo mu je da svrši svoje pastoralne dužnosti katoličkog župnika. Zato već rano u jutro odmah iza mise oko 8 sati obilazi na motoru svoju župu, da se razpita za bolestnike, ili da odredi točno vrieme sprovoda, vjenčanja, krštenja ili bilo kakve druge duhovne potrebe. Onda se baca na povjerenički posao, pomaže postradalima bez razlike na vjeru, daje im pomoći i preporuke, da pravi ljudi dodju na prava mjesta. Suradjuje s Niemcima, koji ga takodjer pomažu. Kod Talijana sto puta protestira, skače na sve strane i zauzima se svim svojim uplivom, da spasi što se spasiti dade. Često puta i po noći dugo

bdije, da posvršava stotinu posala. a još uviek dobre volje i vesela razpoloženja.

Državna imovina, to je za njega svetinja i, Bože sačuvaj, da bi samo igle za sebe uzeo. Državna imovina može se upotriebiti samo za korist zajednice i zato vrši povjerenu dužnost glavnog povjerenika bez ikakve osobne nagrade i plaće.

Iznenadjeni pravoslavci novom državom, željeznim redom i ustaškom stegom gube glavu i ne znaju što će. Mnogi od njih mole, da predju na katoličku vjeru. I tu je Don Ilija širokogrudan i oprezan: »Čitajte i dalje vi svoju liturgiju, samo budite plodni članovi nove države!« On ih najprije odbija, ali kad oni i dalje navaljuju ipak ih primi, ali samo s obširnom i dugotrajnom poukom. Talijanima to sve nije išlo u prilog. Nova jaka i uredna država njima može biti samo opasna, jer bi poremetila njihove interese. Zato oni počnu najprije tajno, onda i javno rovariti i oružati udružene komuniste i četnike. Ovi pomalo dižu glave i prkose vlastima. Kada je radi toga državna vlast prema nekima sudski postupala, najviše se onda zauzima za njih Don Ilija, šta više, mnoge je i mnoge svojim ugledom i od smrti spasio. Sami Srbi hvale se: »Da bi ga u zlato okovali radi njegovog zauzimanja za njihove ljude.« Kad je to pokojni čuo, sumnjivo je zaklimao glavom: »Ipak im ja ne bi želio u ruke zapasti.« Medjutim Talijani ipak učine svoje i najprije u Crnoj Gori dignu ljude na oružje, i ti pravoslavci provaljuju na naš teritorij i tu se pojačavaju s pravoslavcima u Hrvatskoj. Nastaje strahovito ubijanje, pljačka i palež katoličkih sela. Kada su te bande ugrozile župu Klepci, Don Ilija traži pomoć od Talijana u Čapljini, no oni mu se smiju i ostaju prema njemu hladni i nepokretni. On juri na motoru u Ljubuški i traži pomoć od ustaša, ovi obećaju pomoć i brzo se spremaju.

I u noći od 30. IV. i 1. V. 1942. sav izcrpen oko 10 sati u večer vraća se Don Ilija Tomas svojoj kući. U Čapljini ga zaustavljaju, da ne ide, jer su već okolna sela gorila i vodile se borbe. On se izpričava: »Mogu me moji župljani trebati, ja sam pastir svoga stada, a tko će za njih pred Bogom odgovarati? Mogla bi ih i malodušnost zahvatiti bez mene.« I on odjuri kući. Kako je organizirajući odbranu od silnog napora bio umoran, brzo zaspe. S velikom premoći nenadano su se srbske bande probile u Klepce. Župnik se nastoji sklonuti, no žureći se sporednim putem ganuo je nogu. Njegov bratić Pero, koji se našao u blizini, tako je bio jak, da ga je neko vrieme nosio. No videći Don Ilija, da ovako ne će moći obojica izbjeći, reče mu: »Ti, Pero, imaš djecu, pa bježi, da sebe barem spasiš.« Tako je i bilo. Dvanaest sati je taj čovjek proboravio u vodi i vidio, kada su Don Iliju pronašli. Još je čuo, kada ih je glasno zapitao:

— Da li vi mene zato ubijate, što sam svećenik?

— Upravo zato! Jesi li ti onaj, što je nas učio i što je nas krstio? Ti si to taj!?

Jedna pak katolikinja, bila je u to vrieme sakrivena nedaleko u kamenici u vinogradu, čula je, kada su našli Don Iliju, kako su vikali:

— Šta je sada, nema ti spasa više!

Počeli su pjevati i pljeskati rukama i puškarati po prozorima crkve, a njemu je pristupila jedna Srbkinja i rekla:

»Ti li si mene pričešćivao, a evo ću ti ja sada vratiti.«

I odrezala mu desno uho i to turala u usta. Od njega pak čuo se tek jedan vapaj:

— O Isuse, skrati moje muke!

Oko 10 sati došla je talijanska vojska i našla ga s još dvojicom Hrvata, jedan musliman i jedan katolik, sva trojica mrtvi. Don Ilija bio je grozno izmrcvaren. Na čelu mu učinili zasjek sjekirom u obliku križa, desno uho odrezano, u nos udarili nožem, s lieve strane napravili velik zarez od usta do uha. Nožem su ga izprobadali po cielom tielu. Na njemu je izbrojeno oko 21 što teža što lakša rana. Iza toga je bačen u kanal rieke Bregave.

Kad se osvrnemo na život mučenika, opažamo na njemu dva preliepa dara, u kojima se je odlikovao. Bio je izvanredan govornik i savršeno uredan čovjek. Cieli njegov život sastojao se je od divnoga reda. Kod njega bi se u skladu izmjenjivali molitva, red i rad. Zato su ga ljudi toliko cienili i zato je imao toliko uspjeha. Mnogi od nas nemaju prilike, da se iztaknu svojim govorničkim darom. Taj je dar od Boga. Ali tim više imaju prilike i mogu ga svi nasljedovati u njegovoj urednosti i radu. Dobrom voljom svih nas Hrvata najmladja će država u Evropi po svom uredjenju moći uskoro stati uz bok starim samostalnim državama, a mnoge i preteći. Ima i danas Hrvata, koji i po noći bdiju i rade, da izvrše svoje dužnosti. Ima ih, koji i gladuju, ali čine nadčovječne žrtve i herojske napore, da očuvaju svoju državu. Ima Hrvata, koji kapom i šakom podpomažu svoju postradalu braću, koji su ostali bez krova nad glavom i bez igdje ičega. Daju oni njima i javno i tajno i dok im daju, vele: »Nemojte nikome kazati, da smo vam mi dali.« Ne daju od preveliikog suviška nego od svoje sirotinje.

Ima Hrvata po bolnicama, polomljenih rebara i bez ruku i bez nogu, koji prikazuju sve svoje boli za Poglavnika i za Hrvatsku. Eno jedan sliepi ustaša iz Hercegovine, na oba oka podpuno sliep, izrazio je Bogu molitvu, da mu samo 14 dana povrati vid, da se može u prvim bojnim postavima boriti za Hrvatsku! — Ima hrvatskih majki, koje dnevno drhću za svojim sinovima, koji su na bojištu, a ovi su opet ostavili svoje mile i drage, pa s puškom u ruci stoje na braniku vjere i države u neprestanim borbama, u vatri i plamenu, u ranama i krvi i još s pjesmom na ustima. Oni su za Poglavnika i za Dom spremni i svoje živote položiti svakoga časa.

A tamo gore kod prestolja Svevišnjega sveta Hrvatska svim svojim zaslugama zagovara vojujuću Hrvatsku. Brojne čete, stotine i tisuće hrvatskih mučenika pod vodstvom svojih poginulih svećenika s ponosom upiru prstom na onaj kraj, gdje se zaljuljala kolievka hrvatske državnosti i mole: **»Gledaj, Bože, ovo su Hrvati!«**

EUGEN BELUHAN,
svećenik

U nekoliko redaka...

Rieč je o promičbi. Tuže se naši ljudi, da mi premalo promičbe promećemo. Neka ih to ne smeta. Što se promičbom stiče, to je prolazno, a zlatu se uviek nadje kujundžija.

Drugari su mogli oblagivati ljude jedno kraće vrieme, ali nakon četiri godine — znadu i sami, kamo su dospjeli. Kad misle da je stratežki nastupio njihov čas, na svoju preveliku žalost ustanovljuju, da taj »njihov čas« ni u kom drugom smislu nije nastupio.

A neka i dalje oni samo promiču. Dok bude budala, koje će im vjerovati makar i na pola dana. Nas ni malo ne smeta njihova promičba, koja je silna, jaka, snažna — jer — jači je glupan na svojem nego mudrac na tudjem... Naime zna se na čemu počiva njihova promičba.

Laž je vrhovni zakon.

*

Imade vam kod nas jedna vrsta zastavnika. Ne onih u vojsci — već nekako mi pristaje nazivati zastavnicima ljude što čekaju vjetar pa da okrenu prema pravom vjetru — zastavu.

I ti naši zastavnici u sto su briga. Zagustila se situacija položaja pa nikako nije jasno, koji barjak treba prirediti a koji skrivati. Svakako neugodan položaj.

Glavno je danas njihovo geslo — paziti da ne bi tkogod što čuo i vidio.

Govorimo ljudski i otvoreno: koja stranka treba i hoće takove ljude, kojima su takovi od koristi?

Dodajmo pak k tome da svi ti, kojima se netko nada vrlo malo toga znadu o nekoj i nekakovoj nježnosti — tada — proizlazi kao logična posljedica, da ćemo izgleda mi morati za sve ove prirediti u tom slučaju s vremenom zastavu na — pola stiega.

Tek kad bi je bili zaslužili.

*

Neku gospodu opet proganja avet straha pred nečim. Posve je nerazumljivo, čega se tih nekoliko slavosrba boje. Ta nigdje se nisu kao ustaški nacionalni borci iztaknuli. »Podkovaše« se kod svih i na svim stranama, pa ipak, još se boje.

Ne plašite se, ne strahujte, pokvarena gospodo! Ako je itko ugrožen, onda su to u prvom redu oni, ustaše i domobrani, koji svoja prsa u bojnim postavima izlažu neprijateljskom oružju. A vas, gospodo slavosrbi, ne će ni naš neprijatelj dirati. Spavajte i dalje mirno...

SESTNAESTA GODINA

Jasno je, da je voditi politiku oporbe uviek daleko jednostavnije i lakše nego li vladati na sveobće zadovoljstvo, izgradjujući — pogotovu pak u ovakovim ratnim prilikama, koje pored redovnih težkoća državnim strojem donose i bezbroj ratnih neprilika.

Naši su se protivnici stoga gotovo sigurno nadali jednom: neka ustaše preuzmu vlast — nakon kratkog vremena pokazat će se narod — već radi ratnih nedaća nezadovoljnim i — tada mi stupamo napried.

Račun je bio svakako jednu mjeru — točan. Ali velim jednu mjeru. Jer eto današnje vrieme, kad je po računu protivnika ustaštvo moralo već posve sigurno »skrahirati« — dogadjaju se posve drugačije stvari.

Narod je sit onih, koji u narodnoj državi tjeraju oporbu »opoziciju«, onih, koji osim politike rušenja ne znaju druge, gdjegod su bili ma i vrlo kratko vrieme — više ih nitko ne želi. O tome možemo nabrajati stotine dokaza bez zerice promičbenog udešavanja i obradjivanja. Svaka rieč ljudi iz po partizanima »oslobodjenih« krajeva je samo nama u prilog.

Danas je već svakom Hrvatu jasno — da je država prva i najvažnija stvar. Vlastita narodna hrvatska država i da se protiv nje ne može biti u nekom negativnom odnosu — opoziciji! Čak niti ako dolaze ljudi s hrvatskom firmom i najlukavije obradjenim smicalicama obćeljudstva, čovječanstva, sveslavenstva, bratstva, a pjesma o »okupatoru« i tako se već odavna iztrcala.

Činjenica je, koje nitko ne može opovrći, da je danas o šestnaestoj godišnjici ustaškog pokreta više sviestnih ustaša, nego li je to bilo kad se ciela zemlja tresla od oduševljenja u danima 1941. Onda smo svi bili ustaše i za nama je klimalo množtvo, jer je to tada bila obća moda. Sliedili su odpadi pokajničtva vraćanja, koja i danas koja i danas traju. Sada imademo stotine tisuća ustaša ali ne iz mode već onih, koji su sve pregorjeli, sve spremni žrtvovati — sve za Hrvatsku.

Svaki ponovni Poglavnikov posjet bilo kojem dielu naroda, balo u samom Zagrebu, bilo u pokrajini, govori o tom, mogli bismo ga upravo nazvati preporodu ustaštva. Preporod u žrtvama, mukama, vatri, krvi i plamenu.

Naši protivnici pronadjoše i ustanoviše posve točno, da se Hrvatska u posljednje vrieme strašno naglo i odlučno »ustašira«. Posve točno — tek s jednom malom opazkom — snaga struji o d o z d o l a — od naroda. Ništa p o s e b n a nije preduzimano odozgor! Iztičemo stoga, jer mnogi to — previde.

Sigurno nitko nije prije nenadanih Poglavnikovih posjeta bilo kojem mjestu obilazio ta mjesta davajući upute ljudima kako se imajo držati, uobće »režirao« dolazak i doček, hrvatski mali ljudi, seljaci i svi ostali nisu nigdje naučili onaj srdačni, iskreni pozdrav, one suze radostnice, onu smetenost, veselje, zbunjenost, — uobće svi vanjski znakovi neček velikog u životu — ponavljam, sigurno nigdje nisu to mogli naučiti — to dolazi iz srdca!

Kome to još nije jasno, upozorujemo ih na stalno nova i nova polaganja ustaške prisege. Danas, kad mnogi priete svim i svačim svakom ustaši i kad konačno pojedinih dana ti, što priete, usude se i dosta glasno izvikivati svoje naručene i plaćene pripoviesti. Danas, kad su neprijatelji sa 100 % sigurnosti očekivali da se nitko s ustaškim znakom ne će usudjivati pokazati na ulici — dolaze mladi pitomci častničke škole, m o l e da im se dozvoli polagati ustaška prisega, sliede ih zrakoplovci, pojedine domobranske jedinice, redarstvena straža.

Bezuvjetno nečiti račun je — pokvaren — samo ne naš. Uzporedivši s prošlim godišnjicama — razvojna crta razpoloženja je prema gore, a takova će dakle biti i predstojeća godina.

Danas se na ovom prostoru mora računati prije svega s ustaštvom. Što još postoji? Sviestno, izgradjeno, spremno na najveće žrtve. S v i o s t a l i zatajili su i sebe i svoje smjerove — a hrvatski narod već odavna. Jedni su dospjeli narodnim izdajicama i srbskim slugama partizanima, drugi su se dali u švercere — domoljube za punim stolovima itd. Ustaše stoje na prvim bojnim postavima o šestnaestoj godišnjici jednako odlučni kao i o prvoj u vatri najvećeg oduševljenja tek s jednom razlikom: daleko brojniji, izkusniji, sigurniji, spremniji! U rukama je čvrsto oružje pred poviesti žrtve, pred narodom težko stečena sloboda — a pred protivnikom: odlučnost i vjera u pobjedu.

»U s t a š a«, vjestnik hrvatskog ustaškog oslobodilačkog pokreta. — Izdavač i vlastnik Ustaški Nakladni Zavod. — Ravnatelj i glavni urednik poglavni pobočnik M i j o B z i k. Uredničtvo i uprava: Berislavićeva ulica 10. — Brzoglas: Uredničtvo: 79-00, Uprava: 64-06. — Čekovni račun br. 49.456. — Izlazi tjedno. — Pojedini broj stoji 10 Kuna. — Predplata: godišnje 520 Kuna, polugodišnje 260 Kuna, tromjesečno 130 Kuna. — Tisak Tiskare Ustaškog pokreta, Berislavićeva ulica 10. — Za tiskaru odgovara Viktor S m o k v i n a, Zagreb, Medovićeva ulica 2.

